

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 4 maart 2020**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 4 maart 2020

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 februari 2020, dienst/sector SGU, nummer PS2020BEM04, inzake verordening fractieondersteuning provincie Utrecht 2020.

Daartoe besloten

PS2020BEM04

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 maart 2020, dienst/sector LFO, nummer PS2020BEM05, inzake festivalbeleid 2021-2024.

Daartoe besloten

PS2020BEM05

Amendement A12, ingediend door de fracties van de VVD, FvD, CDA, 50Plus en ChristenUnie, inzake festivalbeleid.

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Amendement A13, ingediend door de fractie van de SP, inzake geen onderbetaling bij festivals.

Het amendement is verworpen.

Daartoe besloten

Motie M15, ingediend door de fracties van DENK, GroenLinks, PvdA en D66, inzake diversiteit adviescommissie.

De motie is aanvaard.

Daartoe besloten

FINANCIËLE AUDIT COMMISSIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 maart 2020, dienst/sector SGU, nummer PS2020FAC02, inzake Auditplan Controle JR 2018 en 2019.

Daartoe besloten

PS2020FAC02

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 maart 2020, dienst/sector SGU, nummer PS2020FAC03, inzake toezicht en controle – Evaluatie rol FAC bij accountantscontrole.

Daartoe besloten

PS2020FAC03

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 maart 2020, dienst/sector BDV, nummer PS2020FAC04, inzake Nota Financieringsbeleid provincie Utrecht.

Daartoe besloten

PS2020FAC04

Amendement A10, ingediend door de fracties van de VVD, D66, FvD, GroenLinks, CDA, ChristenUnie en 50Plus, inzake financieringsbeleid.

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Amendement A11, ingediend door de fractie van de SP, inzake revolverende fondsen echt revolverend.

Het amendement is verworpen.

Daartoe besloten

MILIEU en MOBILITEIT

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 februari 2020, dienst/sector -, nummer PS2020MM04, inzake grondverwerving (GEHEIM).

Daartoe besloten

PS2020MM04

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Afscheid van het statenlid de heer drs. A. Mourik-Geluk te Utrecht (CDA) en de heer P.D.E.M. Bauduin Msc te Bunnik (FvD).

Onderzoek geloofsbrieven van de heer W. Wijntjes te Nieuwegein (CDA) en de heer M. Fiscalini te Maarssen (FvD).

Beëdiging van de heer W. Wijntjes te Nieuwegein (CDA) en de heer M. Fiscalini te Maarssen (FvD).

Beëdiging van de commissieleden de heer P. Kroon te Abcoude (GroenLinks) en de heer Y. Potjer te Utrecht (FvD).

Lijst met moties en termijnagenda Provinciale Staten.

Vaststellen van de notulen van de statenvergadering van 29 januari 2020.

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 februari 2020, dienst/sector SGU, nummer PS201PS03,, inzake benoeming lid Commissie onderzoek van de geloofsbrieven.

Daartoe besloten
PS2020PS03

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 februari 2020, dienst/sector SGU, nummer PS201PS04,, inzake bekrachtiging geheimhouding inzake Statenvoorstel Grondverwerving.

Daartoe besloten
PS2020PS04

Motie M14 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van GoenLinks, DENK, SP, PvdD, 50Plus, PvdA, CDA en D66, inzake vrouwen prijzen.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M16 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van het FvD, inzake boeh biomassa.

De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Mondelinge vragen van mevrouw De Boer over subsidies voor het vergroeningsbeleid.

Mondelinge vragen van de heer Weijers over toepassing kernenergie.

Presentielijst vergadering 4 maart 2020

Voorzitter:	mr. J.H. Oosters, commissaris van de Koning
Griffier:	mevr. mr. C.A. Peters
GroenLinks	mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede mevr. M. van Elteren, Woudenberg mevr. mr. N.M. Groen MA, Doorn mevr. M. de Jong, Utrecht ing. D.A. Oude Wesselink, Utrecht
VVD	mevr. T.M.S. Vrielink, Amersfoort mr. B.M.H. de Brey MBA, Doorn mevr. J.C.A.M. van Gilse Bsc, Utrecht dhr. drs. B.C. de Jager, Loenen V.C. Janssen, Amersfoort drs. A.H.L. Kocken, Utrecht mevr. O. de Man, Zeist A.G. van Schie, Utrecht
FvD	mevr. mr. S.F. van Ulzen, Zeist P.D.E.M. Bauduin Msc, Bunnik S.A. Berlijn, Utrecht drs. E.H.R. Dinklo, Driebergen mevr. N.J.F. Pouw-Verweij MSc W.J.A. Weijers, Zeist J.C. van Wijk, Zeist
D66	mevr. H. Chidi, Amersfoort drs. E.A. Kamp, Doorn mevr. L.E. Veen, Utrecht
CDA	mevr. ir. M. de Widt MPM, Utrecht ing. D.G. Boswijk, Wilnis mevr. T. Koelewijn-Koelewijn RDM, Bunschoten mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist drs. A. Mourik-Geluk, Utrecht C. Westerlaken, Lopik
PvdA	mevr. W.A. de Boer-Leijnsma, Eemnes mevr. drs. J.P. d'Hondt, Utrecht mevr. M. Lejeune-Koster, Linschoten H.O. Suna, Soest
ChristenUnie	mevr. N. de Haan-Mourik, Amersfoort J.A. de Harder, Buschoten-Spakenburg drs. J.H. van Oort, Utrecht
PvdD	mevr. H.J. Rikkoert Msc, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg W. van der Steeg, De Meern
PVV	mevr. E.J. Broere-Kaal, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin
SP	M.E.J. Eggermont, Utrecht mevr. A.M. Poppe, IJsselstein
DENK	mevr. H. Bittich, Utrecht
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
SGP	ing. B.C. van den Dikkenberg, Elst
Afwezig:	J.J. Bart, Utrecht (GroenLinks) M.J. de Droog Msc RA, Utrecht (D66) dr. A.R.S. Karataş, Utrecht (GroenLinks)

Leden van Gedeputeerde Staten:

mevr. drs. H.G.J. Bruins Slot, Utrecht (vanaf 13.00 uur)

ir. H.P. van Essen, Utrecht

ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort

A.J. Schaddelee, Houten

R.C.L. Strijk, Utrecht

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van Provinciale Staten van Utrecht. Ik heet u allen van harte welkom bij deze statenvergadering van 4 maart 2020.

Voor deze vergadering hebben zich afwezig gemeld de heren De Droog, Bart en Karatas. Gedeputeerde Bruins Slot zal later ter vergadering verschijnen.

Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om u kort nader te informeren over de situatie rond het coronavirus en de effecten daarvan op onze organisatie en de provincie Utrecht. Het college heeft u gisteren een statenbrief doen toekomen waarin deze informatie zo compleet mogelijk is weergegeven. Er is niet of nauwelijks sprake van extra actualiteit die het nodig maakt om veel aanvullingen op deze brief te geven.

U heeft in de statenbrief gelezen dat wij geprobeerd hebben duidelijkheid te scheppen over hoe de verantwoordelijkheden en de acties zijn geregeld in Nederland. De provincie noch de commissaris noch het college heeft een bijzondere rol in de bestrijding van het coronavirus en het treffen van voorzorgsmaatregelen daarin. Dat betekent niet dat wij niet op de voet volgen wat degenen doen die hiervoor wel verantwoordelijkheid dragen. Primair zijn dat de burgemeesters, de GGD en het RIVM. Wij worden door hen zeer goed en frequent op de hoogte gehouden, onder andere via de veiligheidsregio. Ik deel graag mijn indruk in uw midden dat het op een hele zorgvuldige, adequate en professionele manier door de verantwoordelijken wordt opgepakt. Ik neem graag de gelegenheid om met u te delen dat dit mijn indruk is.

Het is niet helemaal voorspelbaar hoe de situatie zich verder gaat ontwikkelen en of het in de beheerste fase kan blijven of dat wij te maken krijgen met een fase waarin de inspanningen vooral gericht zullen zijn op de continuïteit van de zorginstellingen en alle instellingen die werk hebben te verrichten. Die fase is nog niet aangebroken. Vooralsnog hebben wij een goede indruk van de wijze waarop dat wordt aangepakt. Waar wij kunnen biedt de provincie steun bij degene die de primaire verantwoordelijkheid dragen.

De provincie is wel verantwoordelijk voor haar eigen organisatie en wat er in dit huis gebeurt. Hierover hebben wij u in de brief zo goed mogelijk willen informeren. Het heeft sinds vorige week de permanente aandacht van de provinciesecretaris en een aantal mensen om haar heen die de situatie volgen en de medewerkers informeren over de stand van zaken. De voorzorgsmaatregelen zijn getroffen. In dat kader ben ik blij dat u het op die wijze in uitvoering heeft willen nemen. Intern hebben wij de regel om persoonlijk contact via het geven van handen zoveel als mogelijk te vermijden. Dat maakt het makkelijk voor iedereen, zodat niet iedereen individueel een afweging hoeft te maken. Ik constateer dat u daaraan gevolg hebt gegeven. Dat is belangrijk voor de rest van de organisatie. Dank daarvoor.

Mochten er bij u andere vragen leven, dan hoor ik dat graag en zullen wij die zo snel als mogelijk beantwoorden. Een specifieke vraag die naar voren is gekomen gaat over de situatie rond het openbaar vervoer en onze verantwoordelijkheid voor de mensen die daar werken. Op dat punt geef ik het woord aan de gedeputeerde Schaddelee om daarover de laatste informatie te geven.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het is goed om erop te wijzen wat wij doen vanuit onze verantwoordelijkheid voor de OV-bedrijven in onze provincie. De totale OV-sector trekt hierin nauw samen op en worden door de overheid, met name door het RIVM, continu op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en wat het meest juiste is om te doen. Het heeft al eerder allerlei scenario's uitgewerkt over hoe te handelen bij dergelijke gevallen als deze zich voordoen. Het werkt samen met de branchevereniging OVNL. Er worden op dit moment standaard maatregelen genomen die altijd genomen worden op het moment dat er virussen rondwaren, zoals griep en verkoudheid. Dankzij het RIVM en de overheid houdt het OVNL een goede vinger aan de pols om te kijken hoe dit verloopt.

De VOORZITTER: Als u nadere vragen heeft, dan hoor ik dat graag.

Ik heet onze volle publieke tribune van harte welkom bij deze statenvergadering. Het is fijn dat u erbij bent. Een bijzonder welkom aan RTV Utrecht die vandaag zichtbaar aanwezig is met een camera. De opnames worden gemaakt voor de beeldbank van RTV Utrecht.

Op uw tafel vindt u een boekje in het kader van 75 jaar vrijheid. Hierin staan 50 Utrechtse foto's met daarbij een toelichting die het resultaat zijn van de landelijk ingezette actie om tot 100 kenmerkende foto's te komen over Nederland in de oorlogstijd. In Utrecht is dat project met volle inzet van alle gemeenten, betrokkenen, particulieren en instellingen verricht. Dat heeft geleid tot een selectie van 50 foto's waarvan inmiddels 25 foto's zijn doorgestuurd naar Den Haag voor de landelijke selectie. Daarvan zijn wij in afwachting. Uit het budget dat u vorig jaar ter beschikking heeft gesteld voor de 75 jaar bevrijding hebben wij dit geboekstaafd. Ik bied u dit graag aan. In het Rietveldpaviljoen in Amersfoort is de tentoonstelling momenteel te bezichtigen. Daarna gaat de tentoonstelling naar de gemeente Stichtse Vecht, dan naar de gemeente Rhenen en zal in mei afsluiten in het Utrechts Archief. Mocht u de tentoonstelling willen bekijken, dan is daarvoor gelegenheid.

Ik herinner u eraan dat wij op 25 maart aanstaande om 15.30 uur in het provinciehuis een belangrijke bijeenkomst over integriteit hebben, zowel voor de organisatie, GS als voor de Staten. Dit is in het kader van de week van het vertrouwen. Op dat moment willen wij nader stilstaan bij alle vraagstukken die rond integriteit een rol kunnen spelen. Het doel van de bijeenkomst is om daarover met elkaar in gesprek te gaan. Die bijeenkomst kan ik u van harte aanbevelen.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Wij zijn toegekomen aan het vaststellen van de agenda. Ik stel u voor om de agendapunten 10 en 11 te behandelen als hamerstukken en de motie vreemd aan de orde van de dag te behandelen onder agendapunt 18. Ik stel u voor om het vragenhalfuurtje naar het eind van de vergadering te verplaatsen als agendapunt 18a in verband met de afwezigheid van mevrouw Bruins Slot in de ochtend. De PvdA heeft vragen gesteld die door haar beantwoord moeten worden. Daarnaast heeft het FvD vragen gesteld die door de heer Van Essen beantwoord zullen worden. Als u het goed vindt, dan doen wij dat in een keer onder agendapunt 18a. Kunt u daarmee instemmen?

Zijn er andere opmerkingen over de agenda?

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Bij agendapunt 8 gaat het FvD twee opmerkingen plaatsen en mogelijk een motie indienen.

De VOORZITTER: Wij zullen uw inbreng afwachten. Als er geen andere opmerkingen zijn bij de agenda, dan stellen wij deze vast met in achtneming van wat wij daarover gewisseld hebben.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

De VOORZITTER: In het kader van verwachtingsmanagement meld ik u dat de griffie in het vooruitzicht stelt dat er na de vergadering een high-tea zal klaarstaan in Bob's bar. De Engelsen drinken de hele dag thee, maar wij doen dat ongeveer om 15.00 uur. Dan komt het ernstige deel van de mededeling op dit punt, want er is niet voorzien in een maaltijd vanavond. Dat zult u zelf moeten verzorgen. De lengte van de agenda zal dat mogelijk maken.

Afscheid van het statenlid de heer drs. A. Mourik-Geluk te Utrecht (CDA) en de heer P.D.E.M. Bauduin Msc te Bunnik (FvD).

De VOORZITTER: Een bijzonder moment in deze vergadering is het afscheid van de heer Mourik-Geluk en de heer Bauduin. Ik zal eerst de heer Mourik-Geluk toespreken vanachter het spreekgestoelte en daarna gaat hetzelfde gebeuren voor de heer Bauduin.

Beste Ardin, daar zit je dan en mag ik jou toespreken. Ik begin met de zin: niet alles is mogelijk. Lid van Provinciale Staten zijn betekent keuzes maken: politieke keuzes, keuzes is de besteding van jouw tijd en keuzes tussen privé, werk en politiek. Dat dit lastige en soms onontkoombare keuzes zijn weten wij met elkaar allen. Als je de balans in de tijdsverdeling dreigt kwijt te raken, dan moet je keuzes maken en prioriteiten stellen. Het is heel spijtig als dat tot de conclusie leidt die jij getrokken hebt.

Ik citeer graag jouw fractievoorzitter Derk Boswijk, hij zegt: "Met Ardin verliezen wij een heel kundig statenlid en een ontzettend prettig persoon. Ik vind dit echt enorm jammer, maar respecteer zijn keuze." Ik onderschrijf dit ten volle. De woordkeuze van Derk zegt veel over jouw functioneren en over jouw persoon sinds wij jou hier hebben leren kennen na jouw installatie op 31 oktober 2016, vooral als woordvoerder mobiliteit. Jij hebt je ingezet voor de verkeersveiligheid van fietsers op de provinciale wegen, de aanpak van de N233 en de Rijnbrug. Daarnaast was jij intensief betrokken bij de verwikkelingen rond de Uithoflijn. Jij ging voor een mobiliteitsaanpak met draagvlak en toekomstbestendigheid en een goede doorstroming met oog voor de verkeersveiligheid om kwetsbare verkeersgebruikers, zoals schoolkinderen op de fiets. Dit was een uitdaging en is het overigens nog steeds.

De voldoening na een voltooide klus is voor jou niet de drijfveer om te vertrekken noch dat het jou aan arbeidsvoldoening ontbreekt. Integendeel, jij hebt het statenlidmaatschap met veel plezier ingevuld en jij bent van de provinciale bestuurslaag gaan houden. Het valt jou zelfs zwaar om te stoppen, maar het lukt jou simpelweg niet langer om werk, privé en jouw functie als politicus te combineren. Daarom heb jij deze lastige keuze gemaakt. Jij hebt ervoor gekozen meer aandacht te geven aan jouw gezin, met name aan jouw twee kinderen Charly en Owen, die jij een geborgen en liefdevol thuis wilt bieden. Dat zijn de juiste prioriteiten. Ik wens jou daarmee alle goeds. Evenals met jou nevenfunctie bij de PO-raad waar jij sinds september 2018 directeur bent.

Hoe de toekomst er verder moege uitzien is nog afwachten. Aan goede verwachtingen ontbreekt het niet, want zoals jij ruim een jaar geleden in het televisieprogramma 'De verwondering' aangaf, is verwachting voor jou een drijvende kracht in het leven. Blijven uitzien naar wat komen gaat. Ga daarmee door. Daar kan ik aan toevoegen: blij nieuwsgierig naar alles wat mogelijk is. Het provinciaal bestuur doet hetzelfde en verwelkomt alvast jouw opvolger in de CDA-fractie: Willem Wijntjes. Jouw oudfractiegenoten en wij allen hier kunnen ons verheugen in de gedachte dat wij jou in partijverband of in het Utrechtse opnieuw zullen treffen. Al was het alleen al op het wandelpad langs de Kromme Rijn, waar jij je elk jaar weer voorbereid op de Nijmeegse Vierdaagse. Wij weten jou te vinden.

Beste Ardin, heel veel dank voor wat jij voor de provincie Utrecht en haar inwoners hebt betekend. Ik ga jou een aantal dingen overhandigen. Na alle officiële gelegenheden bij de volgende agendapunten is er de gelegenheid voor alle anderen om afscheid van jou te nemen.

(Overhandiging cadeau.)

De heer MOURIK-GELUK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Toen ik vier jaar geleden woordvoerder mobiliteit werd namens de CDA-fractie, vroeg ik aan mijn voorganger: "Vertel eens wat zo'n beetje de CDA-visie op mobiliteit is." Hij keek mij een beetje verwaasd aan en zei toen half grappend: "Nou je kijkt gewoon wat de VVD doet en daar sluit je een beetje bij aan en dan met extra aandacht voor de regio." Dit zeg ik niet om mijn voorganger te diskwalificeren, noch het CDA, want op hoofdlijnen ben ik het er aardig mee eens. Toch vond ik het mijn taak om iets van een eigen visie te ontwikkelen. Dat was helemaal nog niet zo makkelijk. Het CDA is op dit soort onderwerpen toch wat pragmatisch ingesteld: voor elk wat wils, zeg maar. Gaandeweg ben ik een paar thema's op het spoor gekomen die ik verder wilde brengen: bereikbaar OV ook in de buitengebieden, veilige fietsroutes langs provinciale wegen en meer aandacht voor verkeersveiligheid. Het CDA staat niet voor alleen asfalt, louter de fiets of puur OV, maar het is en was tijd dat het CDA meer kleur bekent en bijvoorbeeld nadrukkelijker in te zetten op een modern, flexibel en vraaggericht OV-aanbod.

Binnen de soms strakke kaders van het vorige coalitieprogramma en bijvoorbeeld het knellende kader van de OV-concessie, was het niet makkelijk om daar flink op te scoren. Ik heb het hier en daar toch

geprobeerd. Vaak op de achtergrond in overleg met lokale afdelingen van het CDA en met vertegenwoordigers van gemeenten. Zo nu en dan kwam dit wat meer in de spotlights. Ik ben er dan ook trots op dat het gelukt is om samen met de nieuwe coalitiepartners die punten verder te brengen en om te kunnen zetten in concreet beleid met de benodigde financiën. Ik ben ervan overtuigd dat mijn opvolgers binnen de CDA-fractie daarvan iets moois gaan maken. Dat zij zich hard blijven maken voor veilige fietsroutes voor onze schoolkinderen, veilig en goed OV ook in de oude en nieuwe uithoeken van onze provincie en ga zo maar door.

Ik noemde net al even dat werken op de achtergrond. Eigenlijk is dat het wat mij zo goed beviel aan het Statenlidmaatschap. Als Statenlid mag je natuurlijk scoren voor je partij en soms even 'shinen' in de media, maar het heeft ook de charme dat er een veel rustiger en meer bestuurlijk deel zit aan ons werk. Althans, zo heb ik het opgevat en ik ben ervan overtuigd dat daar de kracht zit van het middenbestuur. Soms vond ik dat wij dat hier een beetje vergaten en deden wij teveel mee in de hijgerige politiek van alledag. Wij wilden scoren ten koste van de inhoud en soms wellicht ten koste van de organisatie en de mensen. Laten wij daarvan geen gewoonte maken. Juist dat voor buitenstaanders misschien wat saaie, maar constructieve bestuurlijke karakter van de provincie is juist zo krachtig. Daar komen verbindingen tot stand met gemeenten, het Rijk en allerlei publieke en private organisaties. Die rol, naast de kerntaken van de provincie, moet niet onderschat worden en kon wel eens aan belang toenemen als wij kijken naar grote dossiers, zoals de aanpak van het klimaat, energie, woningbouw en mobiliteit.

Ik vond het een groot voorrecht dat ik hierin mocht participeren en een kleine bijdrage mocht leveren. Dat kon dankzij het vertrouwen van mijn partij, de geweldige fractie en de kiezer. Zeker met hulp van de goede ambtelijke ondersteuning hier. Daar ben ik dankbaar voor. Dank voor alle zichtbare en onzichtbare steun en inzet die het werk van een Statenlid mogelijk maakt.

Dat alles ga ik missen. Laat ik eerlijk zijn: ik was niet aan deze statenperiode begonnen om er al mee te stoppen; dat lijkt me evident. Toch kan er ineens een helder moment komen waarop je weet wat je te doen staat. Dat moment voltrok zich bij mij eind vorig jaar, toen ik voelde dat ik moest kiezen voor het thuisfront, voor mijn lieve kinderen. Daar ligt mijn eerste roeping en als het erop aan komt mijn enige.

Dit afscheid hier valt samen met persoonlijk verdriet en teleurstelling. Ergens voel ik mij vandaag een verliezer. En verliezen doen we liever niet. Daarom sta ik hier met gemengde gevoelens. Wat mij geraakt heeft in de periode rond mijn besluit, is het liedje van Claudia de Breij uit haar oudejaarsconferentie. Ik heb er al een paar keer over gepreekt; nog zo'n hobby van mij. Zij moest eens weten. Dat liedje heet: 'Proost op de verliezers'. Echt prachtig en een aanrader om terug te luisteren. "Verliezen maakt je ziel zacht, en je hart groot", zingt ze. Dat hoop ik voor mezelf en voor ieder van ons die met verlies of teleurstelling te maken kreeg of krijgt. Zo bezien is alles waar ik doorheen ga, inclusief dit moment hier, misschien wel gewoon een nieuw begin. Om het met de slotwoorden van Claudia de Breij te zeggen: "Wij hebben wel verloren, maar wij zijn het niet!" Lieve mensen, heb het goed. Adieu. (Applaus)

De VOORZITTER: Dankjewel Ardin. Dan ga ik een tweede afscheidsspeech uitspreken. Deze keer in de richting van Patrick Bauduin.

Beste Patrick, met pijn in het hart leg jij het Statenlidmaatschap neer. Hartepijn is nooit fijn. Zeker niet wanneer deze voortkomt uit een soort overmacht, zoals dat bij jou het geval is. Immers, jij ziet geen mogelijkheid meer om jouw statenwerk te combineren met jouw functie als content-director bij het Clarion Events. Dit is meer dan een fulltime baan. Hier is er allerm minst sprake van een nevenfunctie, zoals de provincie dat kwalificeert. Hierdoor kun jij niet de energie in het statenwerk stoppen die deze rol naar jouw idee verdient. Wij voelen met zijn allen mee met jouw hartezer, omdat wij de lastige afwegingen allemaal kennen. Wij voelen dit mee, niet in de laatste plaats omdat jij in de woorden van de naaste betrokkene 'een aimabel en gepassioneerde man bent'. Jij wordt getypeerd als zeer slim, toegewijd en ambitieus. Iemand die altijd wil helpen, wil doen en wil leren.

Jij bent statenlid sinds de verkiezingen van 28 maart 2019 in een geheel nieuwe statenfractie; zie hen daar trots zitten. Jouw eerste jaar heb jij net niet kunnen volmaken. Dat is spijtig. Jij laat echter wel wat na. Aan ijver en aspiratie op het thema van de energietransitie heeft het jou bepaald niet ontbroken. Jij hebt jou tomeloos ingezet voor een zinnige en effectieve besteding van het belastinggeld voor het faciliteren en stimuleren van het ondernemerschap in de provincie. Soms vereist dat het stellen van kritische vragen. Is het bijvoorbeeld wel zo gunstig dat wij de relatief schone en moderne Nederlandse gascentrales stilleggen en daarmee vervuulende Duitse kolencentrales in de markt houden? Dat was een Bauduin-uitspraak. Is alle groene stroom wel zo goed voor het milieu? Hoe duurzaam is biomassa, als dit betekent dat in het Amerikaanse North-Carolina op grote schaal bos moet worden gekapt? Hebben wij de kosten en baten van investeringen in windmolens wel goed in beeld, met het oog op de betaalbaarheid voor burgers en bedrijven? Worden de kosten om huizen te vergroenen niet te laag ingeschat? Moet je kernenergie – stroom zonder CO₂-uitstoot – op voorhand uitsluiten? Willen wij de EU in 2050 klimaatneutraal krijgen, dan moeten wij wat doen. Het zijn stuk voor stuk vragen die in het openbaar debat gesteld moeten worden en jij hebt deze gesteld. Daarvoor is de energietransitie belangrijk genoeg.

Gelukkig staat ook in jouw geval een inmiddels ervaren partijgenoot klaar als opvolger: Michiel Fiscalini. Hij is klaar om het stokje over te nemen. Dat neemt niet weg dat wij het erg jammer vinden dat jij het Statenlidmaatschap neerlegt en dat wij jouw prikkelende en scherpe inbreng moeten missen. Heel veel dank voor wat jij voor de provincie Utrecht en haar inwoners hebt betekend. Ja, er is leven na Provinciale Staten. Met dat leven wens ik jou alle succes toe.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Beste Patrick, jij hebt afgezien van het woord, maar komt daar niet zomaar mee weg. Ik spreek een paar welgemeende woorden vanuit onze fractie. Het heeft helaas nog geen jaar mogen duren. Patrick is een FvD'er van het eerste uur. Hij was veel eerder lid dan zijn fractievoorzitter. Hij draait daarin al een paar jaar mee. Hij is een gepassioneerd persoon die de opvattingen van het FvD naleeft en vorm geeft. Dat doet hij op een sociale, gezellige en verbindende manier. Je herkent in Patrick zijn Limburgse herkomst. Hij is erg deskundig en zit goed in zijn materie. Hij weet absoluut waarover hij spreekt. Afgezien daarvan is Patrick een hele fijne vent. Hij is een aimabele en sociale man waarop je niet snel kwaad wordt. Mocht je dat onverhoopt wel worden, dan duurt het een aantal seconden voordat het weer over is. Hij zoekt altijd naar de mogelijkheid om eruit te komen.

Patrick heeft een drukke en internationale baan. Wij hebben vaak met Patrick moeten skypen en appen, omdat hij in Parijs, Londen of Budapest was. De internationaliteit van zijn werkzaamheden neemt toe. Patrick heeft een gezin met jonge kinderen. Er passen echter maar 24 uren in een etmaal. Op enig moment heeft Patrick helaas de conclusie moeten trekken dat het qua tijd niet meer verenigbaar is. Dat betreft de FvD-fractie, hoewel bij deze 'veldwissel' een uitstekende vervanger klaar staat. Wij weten dat Patrick zijn ziel en zaligheid in het onderwerp heeft gestoken. Dat eindigt.

Laat ik afsluiten met een kleine belofte voor de toekomst. Ik weet niet of wij de hele Staten daarin mee kunnen krijgen, maar mocht het zo zijn dat er in deze provincie binnen tien jaar een mini-kerncentrale zou komen die in Engeland door Rolls-Royce ontwikkeld wordt en 440 megawatt oplevert, dan moet die centrale een naam krijgen. U kunt tegen die tijd een motie tegemoet zien waarin wij zullen voorstellen om deze eerste centrale van Rolls-Royce in Nederland de 'Bauduin-centrale' te noemen. Dat lijkt mij een gepaste naam die wij kunnen reserveren voor iemand die dit onderwerp zo nadrukkelijk op de agenda heeft gezet.

Patrick, dank voor jouw inzet en jouw energie voor het thema energie. Wij spreken jou nog regelmatig. Dank voor alles. (Applaus)

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Weijers. Hiermee is een einde gekomen aan agendapunt 3. Ik heb u al aangegeven dat u straks nog de gelegenheid krijgt om afscheid te nemen van de heren Mourik-Geluk en Bauduin.

Onderzoek geloofsbrieven van de heer W. Wijntjes te Nieuwegein (CDA) en de heer M. Fiscalini te Maarssen (FvD).

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan mevrouw Hoek namens de commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! De commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven is bijeen geweest en heeft kennisgenomen van de bescheiden van de heer Wijntjes en de heer Fiscalini. De commissie is van mening dat de bevindingen overeenkomstig de wettelijke vereisten zijn. Er zijn dus geen beletselen voor de toelating van de heer Wijntjes en de heer Fiscalini tot de Provinciale Staten van Utrecht.

De VOORZITTER: Het is duidelijk dat er geen beletselen zijn voor de toetreding tot onze Staten voor de heer Wijntjes en de heer Fiscalini. Ik ga hen beëdigen. Ik vraag de beide heren naar voren te komen en de griffier zal de eed en de belofte voorlezen.

Beëdiging van de heer W. Wijntjes te Nieuwegein (CDA) en de heer M. Fiscalini te Maarssen (FvD).

De GRIFFIER: Voor de heer Wijntjes ga ik de eed voorlezen.

"Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

De heer WIJNTJES (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De GRIFFIER: Voor de heer Fiscalini ga ik de belofte voorlezen.

"Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

De heer FISCALINI (FvD): Dat verklaar en beloof ik. (Applaus)

Overhandiging van de bloemen.

Beëdiging van de commissieleden de heer P. Kroon te Abcoude (GroenLinks) en de heer Y. Potjer te Utrecht (FvD).

De VOORZITTER: Ik verzoek u te blijven staan, want het volgende agendapunt is de beëdiging van de commissieleden de heer Kroon namens GroenLinks en de heer Potjer namens het FvD. Ik vraag beide heren naar voren te komen en de griffier leest de belofte voor.

De GRIFFIER: Voor beide heren ga ik de belofte voorlezen.

"Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer KROON (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik.

De heer POTJER (FvD): Dat verklaar en beloof ik. (Applaus)

Overhandiging van de bloemen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 11.07 uur tot 11.36 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Het is een soort sociaal experiment als je afscheid neemt en feliciteert zonder een hand te schudden. Dat kost aanmerkelijk meer tijd, maar daarin zit wel iets positiefs. Ik heb zojuist iemand gehoord die daarover een proefschrift wil schrijven. Dank voor de wijze waarop u dat hebt willen doen met elkaar.

[Lijst met moties en termijnagenda Provinciale Staten.](#)

De VOORZITTER: De heer Berlijn wil daarover het woord voeren.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Bij de motie M80 zag ik dat de gedeputeerde de motie als afgedaan beschouwt, omdat de expertmeeting heeft plaatsgevonden. Dat is echter niet de bedoeling geweest van onze motie. In de notulen staat: "Mijn voorstel is dat wij beginnen met een expertmeeting om te verkennen wat de mogelijkheden zijn voordat wij een onderzoek uitvoeren." Verderop staat: "Wat mij betreft gaan wij de meeting in om te kijken of het terecht is dat wij hier nooit over nadenken bij mobiliteitsprojecten of dat wij hier dieper in moeten duiken." De conclusie van de expertmeeting was dat alles borrelpraat zou zijn totdat er een gedegen onderzoek zou komen. Dat is waartoe onze motie oprise. Ik hoor daarop graag een reactie van de gedeputeerde.

De VOORZITTER: Ik begreep dat de heer Kocken tevens het woord wil voeren bij dit agendapunt.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! In de vorige vergadering hebben wij gesproken over de hele lijst met moties. Dank dat daarin stappen zijn gezet. Wanneer ik naar de lijst kijk, vraag ik mij af of dit alles is wat wij dit jaar tegemoet kunnen zien. Op het gebied van mobiliteit is de lijst nog erg leeg. Vergelijkend met het coalitieakkoord verwacht ik meer op de lijst te zien. Verder is het de vraag of wat op de lijst staat naar maanden kan worden ingedeeld in de lijst daarboven. Alvast complimenten voor de gezette stap.

De VOORZITTER: Het is niet gebruikelijk om een inhoudelijke discussie te voeren over de lijst met moties en de termijnagenda. Aangezien deze vragen echter zijn gesteld, kijk ik naar gedeputeerde Schaddelee of hij deze kort kan beantwoorden.

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De vraag van het FvD kan ik niet helemaal plaatsen. De motie M80 heb ik destijds ontraden. Daarover ontstond een debat waarin ik gezegd heb dat ik deze motie zou kunnen omarmen, mits ik hem mag uitleggen als: er wordt een extra meeting georganiseerd waarin wij een eerste verkenning doen en daarna zien wij weer verder. Gedurende die vergadering is dat bevestigd. Op basis daarvan is met deze motie ingestemd. Dat wil ik afbakken tot deze meeting. Ik kan mij voorstellen dat de expertmeeting die wij gehad hebben u nieuwe

informatie heeft opgeleverd waarmee u de gedeputeerde aan het werk wilt zetten. Ik stel voor dat u daarover een nieuwe motie indient die mij wat meer gericht aan het werk zet. De motie M80 is afgedaan in het licht van de opmerking die ik daarover gemaakt heb in de vergadering.

De VOORZITTER: Kunt u nog reageren op het verlangen van de heer Kocken om meer over het thema mobiliteit op de termijnagenda te plaatsen?

De heer SCHADDELEE (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het continue verlangen van de VVD op dat punt is mij helemaal bekend. Ik zal mijn stinkende best doen om te kijken of ik de lijst nog wat kan rekken.

De VOORZITTER: Dit punt lijkt mij voldoende besproken. Ik vraag mij af of wij bij dit agendapunt een debat kunnen voeren. U mag nog een keer reageren, maar de gedeputeerde is helder. Mocht u daarover nader willen discussiëren, dan heeft u de gelegenheid om de zaak op andere wijze aan te kaarten.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik wil graag reageren en ik heb nog een tweede punt. In de lijst met moties staat dat de masterclass heeft plaatsgevonden en dat daarmee de motie is afgedaan. Er staat letterlijk: "Een expertmeeting is wat anders dan een gedegen onderzoek." Dat is precies waartoe onze motie oproep. Als er geen haalbaarheidsstudie gedaan wordt dan heeft het geen zin gehad. Mocht daarover een nieuwe motie moeten worden ingediend, dan zal die er zeker komen.

Het tweede punt gaat over de motie M103 over de onwenselijkheid van biomassa en de Utrechtse energiemix. Het is mij niet helemaal duidelijk wat de stand van het onderzoek is. In het eerste kwartaal van 2020 zou dat onderzoek gestart worden. Als deze op tijd gestart zou worden, dan zouden de resultaten eind mei komen. Daarover krijg ik graag duidelijkheid.

De VOORZITTER: Ik ga met het presidium overleggen of wij dit agendapunt op deze manier moeten gebruiken. In de commissievergadering krijgt u de gelegenheid vragen te stellen over de inhoud van in uitvoering zijnde moties en het voorgenomen beleid van het college. Voordat wij het weten maken wij van dit agendapunt een enorm lange rondvraag en dat is niet de bedoeling van dit stuk. Op dit moment antwoordt de heer Van Essen kort op uw vraag.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Over de inhoud van het onderzoek hebben wij al het een en ander met u gedeeld. Het raakt aan het lopende onderzoek dat door het Rijk is geïnitieerd. Qua planning heb ik het niet paraat of de resultaten voor of na de zomer komen. Bij de termijnagenda van de eerstvolgende commissie zullen wij ervoor zorgen dat dit goed genoteerd staat. Als er dan verdere vragen zijn kunnen wij daar het gesprek daarover voeren.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het FvD wil graag een motie indienen. Ik heb met de griffie van te voren overlegd en dit zou daarvoor een goede gelegenheid zijn.

De VOORZITTER: Als de vergadering daarmee akkoord gaat, dan bied ik u de gelegenheid om een motie in te dienen en dan zullen wij daarover stemmen. Nogmaals, dit is niet de wijze waarop ik voorstel dat wij voortaan dit agendapunt gebruiken.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Berlijn. Wat is de titel van de motie en bij welk agendapunt gaat u deze indienen?

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Bij het huidige agendapunt ga ik de motie indienen met de titel 'Boe, biomassa'.

De VOORZITTER: Heeft u er bezwaar tegen dat het FvD deze motie indient bij dit agendapunt?

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik vind het ordentelijker om deze motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen bij agendapunt 18. Als de heer Berlijn deze motie verspreid, dan kunnen wij deze tot ons nemen en kan het vlotter afgehandeld worden dan wanneer wij dat bij dit agendapunt doen.

De VOORZITTER: Dat is een praktisch voorstel. Bent u het daar mee eens? Dan wordt deze motie behandeld bij agendapunt 18, de moties vreemd aan de orde van de dag. U mag de motie wel alvast delen met uw collega's.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vaststellen van de notulen van de statenvergadering van 29 januari 2020.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergaderingen van 29 januari 2020 ongewijzigd vast.

[Statenvoorstel benoeming lid Commissie onderzoek van de geloofsbrieven.](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel benoeming lid Commissie onderzoek van de geloofsbrieven, PS2020PS03.

De VOORZITTER: Mevrouw Poppe, gefeliciteerd. Veel succes met uw functie.

[Statenvoorstel bekrachtiging geheimhouding inzake Statenvoorstel Grondverwerving.](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel bekrachtiging geheimhouding inzake Statenvoorstel Grondverwerving, PS2020PS04.

[Statenvoorstel Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2020.](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht, PS2020BEM04.

[Statenvoorstel Grondverwerving \(GEHEIM\).](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel Grondverwerving (GEHEIM), PS2020MM04.

[Statenvoorstel Auditplan Controle JR 2018 en 2019.](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel Auditplan Controle JR 2018 en 2019, PS2020FAC02.

[Statenvoorstel rapport Toezicht en controle – Evaluatie rol FAC bij accountantscontrole.](#)

Provinciale Staten besluiten overeenkomstig het statenvoorstel rapport Toezicht en controle – Evaluatie rol FAC bij accountantscontrole, PS2020FAC03.

[Statenvoorstel Nota Financieringsbeleid provincie Utrecht.](#)

De VOORZITTER: Er is voorzien in een klein debat, maar voorafgaand aan deze vergadering heb ik met de fractievoorzitters afgesproken dat een tweede termijn gebruikt kan worden. Mijn voorstel is dat u de tweede termijn vanachter uw tafel doet en de eerste termijn vanachter het spreekgestoelte. Het woord is aan mevrouw Groen.

Mevrouw GROEN (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks is blij dat de kaders voor het financieringsbeleid van onze provincie helder op papier staan. De maatschappelijke opgave die de provincie de komende jaren moet realiseren vraagt een stevige investering. Het is cruciaal dat daarbij iedere inwoner van onze provincie een eerlijke kans krijgt om de vruchten van ons beleid te plukken.

Wij staan voor een eerlijke en inclusieve energietransitie. Wij koesteren de natuur en moeten deze beschermen en uitbreiden. Een schone en gezonde leefomgeving moet voor al onze inwoners zijn. Of zij vermogend zijn of niet, in de stad wonen of daarbuiten en ongeacht hoezeer zij geaccepteerd worden in onze samenleving. Die uitgangspunten en de omvang van de maatschappelijke opgave zijn niet altijd aantrekkelijk voor marktpartijen om in te stappen. Dat is precies waarom de provincie moet inspringen.

Het is goed dat wij beleid formuleren om onze maatschappelijke doelen eerlijk en inclusief te bereiken. Het gaat om publiek geld vanuit het publieke domein. Dat vraag waarborgen die verder gaan dan winstgevendheid. Met name bij het instrument van een revolverend fonds valt het op dat het borgen van de publieke waarden een uitdaging kan zijn. Bij deze geldstroom, die vaak een stimulans moet vormen voor innovaties en transities, moet in de gaten gehouden worden of dit het maatschappelijke doel daadwerkelijk dient. GroenLinks heeft daarom met andere partijen een amendement voorbereid om deze onderwerpen scherper terug te laten komen in de voorliggende nota. Graag laat ik de eer aan de initiator de heer De Brey om dit amendement in te dienen en nader toe te lichten.

GroenLinks geeft een aansporing aan de gedeputeerde. De voorliggende nota verdient navolging. Helderere uitgangspunten en kaders met een leesbare toelichting zouden gerealiseerd moeten worden voor al het financiële beleid van de provincie. Op de termijnagenda staan de verschillende stukken en ik heb mij laten influisteren dat dit nog niet alles is. Ik verzoek GS het financiële beleid zo helder en kort mogelijk in nota's te vangen. Onze inwoners en onze bedrijven verdienen het om te weten waar zij aan toe zijn. Voor het algemeen en dagelijks bestuur van de provinciale organisatie wordt de wereld hierdoor tevens eenvoudiger.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de organisatie en de gedeputeerde voor deze nota. Het is goed dat er beleid is voor garanties en leningen. Toch heeft de VVD in de commissievergadering aangegeven dat wij een element missen, namelijk het beleid voor revolverende fondsen. Een revolverende fonds is een hip instrument. In plaats van alleen subsidie te geven, komt er geld terug waardoor een multipliereffect kan ontstaan. Onlangs hebben wij een revolverend fonds opgericht: de ROM. Tevens heeft de coalitie aangegeven de komende jaren met een energiefonds te willen komen.

Er gaat veel geld om in deze fondsen. Daarom is het goed dat er wat meer kaders voor deze fondsen zijn. Dan gaat het met name over de looptijd, wanneer een fonds geëvalueerd wordt en hoe een fonds wordt gestopt als de doelstellingen gehaald zijn. Dat staat nog niet in deze nota, net zoals elementen over de mate van revolverendheid en de verantwoording van de gelden in de jaarstukken. Een fonds is een publiekrechtelijk instrument, maar soms valt dit onder het privaatrecht. In een amendement hebben wij hierin een duidelijke keuze weten te maken. Dat amendement heeft de VVD opgesteld samen met veel verschillende partijen. Dank aan de mensen die daaraan hebben meegeschreven. De heer De Droog heeft mij daarbij flink geholpen, net als de heer Janssen. Een bijzonder woord van dank richt ik tot professor Jacobine van den Brink van de Universiteit van Amsterdam. Zij heeft een oratie gehouden over revolverende fondsen en heeft met ons amendement meegelezen. Zij heeft haar kennis en kunde met ons gedeeld.

Op dit moment gaat het amendement rond voor ondertekening en ik vermoed dat de griffie het amendement zal verspreiden als alle indieners hun handtekening gezet hebben.

Amendement A10 (VVD, D66, FvD, GroenLinks, CDA, ChristenUnie, 50Plus): financieringsbeleid

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 maart 2020, ter behandeling van het statenvoorstel PS2020FAC04 inzake nota financieringsbeleid provincie Utrecht;

overwegende dat:

- *in de voorliggende nota Financieringsbeleid PU revolverende fondsen zijn benoemd, maar nog niet welke elementen minimaal benoemd moeten worden bij het voorleggen van een nieuw fonds aan PS;*
- *de provincie (in de vorm van kapitaalverstrekking of garanties) al enige tijd een belang in lopende revolverende fondsen heeft en plannen heeft het instrument van revolverende fondsen vaker in te zetten;*
- *de financiële en inhoudelijke verantwoording in de jaarstukken van de provincie (2017) over deze fondsen nog zeer summier was, zodat onvoldoende inzichtelijk was hoe de gelden van de provincie hierin worden ingezet en welke resultaten bereikt zijn;*
- *de Randstedelijke Rekenkamer in haar onderzoek "Garanties, leningen en revolverende fondsen" van oktober 2018 aanbeveelt een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de p&c -documenten;*

besluiten:

aan het in het Statenvoorstel geformuleerde besluit, het volgende beslispunt toe te voegen:

"3. aan de nota toe te voegen dat ten aanzien van revolverende fondsen de volgende punten in acht worden genomen:

- *Bij het aangaan van een revolverend fonds door de provincie Utrecht zal in ieder geval een expliciete afweging met betrekking tot de volgende elementen worden voorgelegd aan Provinciale Staten:*
 - *formele vormgeving van het fonds en de toepasselijkheid van publiekrechtelijke waarborgen;*
 - *looptijd, evaluatie en mogelijkheden tot beëindiging van (deelname in) het fonds;*
 - *omvang, aandeel van de provincie en bijdrage van elke deelnemer in het fonds;*
 - *mate van revolverendheid van het fonds en de wijze waarop de uitvoeringskosten/beheerkosten worden gedekt;*
 - *structuur, verantwoording en controle;*
 - *governance.*
- *tijdens de looptijd van een revolverend fonds een vierjaarlijkse evaluatie plaatsvindt. Voor revolverende fondsen met een beoogde looptijd van meer dan 10 jaar bevat deze evaluatie eens per 8 jaar tevens een afweging van nut, noodzaak en doelrealisatie met oog op voortzetting of beëindiging van het fonds;*
- *in de programmabegroting en het jaarverslag van de provincie in een aparte paragraaf wordt gerapporteerd over alle revolverende fondsen met betrekking tot:*
 - *naam;*
 - *type, entiteit, looptijd en mate van revolverendheid;*
 - *omvang, aandeel van de provincie;*
 - *verwerkte locatie jaarrekening;*
 - *beoogde revolverendheid en realisatie mate van revolverendheid;*
 - *portefeuillehouder;*
 - *de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd;*
- *daartoe de op pagina 2 en 3 opgenomen teksten te integreren in de nota Financieringsbeleid van de Provincie Utrecht.*

Toelichting

Formele vormgeving

Een fonds kan zowel in eigen beheer als in een privaatrechtelijke rechtspersoon worden opgericht. In het laatste geval is deze onderhevig aan het privaatrecht, zoals onder andere neergelegd in het Burgerlijk Wetboek (BW) en een groot aantal bijzondere wetten en daarop gebaseerde regelgeving. Het gaat dan met name om rechtspersonenrecht, vermogensrecht en insol-

ventierecht. Indien het vermogen van een fonds afkomstig is uit publieke bron, wordt daarmee in ieder geval voor een deel het publiekrecht binnengehaald. Dit geeft een natuurlijke spanning. Het is belangrijk te benadrukken dat zowel de publiekrechtelijk vormgegeven fondsen als de privaatrechtelijke fondsen bij voorkeur moeten worden ingericht of aangemerkt als bestuursorgaan. Hiermee zijn de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals in landelijke regelgeving is vastgelegd ook geldig voor de juridische entiteiten die worden opgericht ten behoeve van een revolverend fonds. Tegen besluiten staat een gang naar de bestuursrechter open. Tevens zijn de Wet normering Topinkomens (WNT) en de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) van toepassing.

Looptijd, evaluatie en beëindiging van het fonds

Bij de start van een revolverend fonds wordt de beoogde looptijd afgewogen. Tussentijds vindt minimaal eens per 4 jaar een evaluatiemoment plaats. Voor revolverende fondsen met een beoogde looptijd van dan 10 jaar bevat deze evaluatie eens per 8 jaar tevens een afweging van nut, noodzaak en doelrealisatie met oog op voortzetting of beëindiging van het fonds.

Bij aanvang wordt afgewogen op welke wijze(n) de Provincie zijn (financiële) uittrede kan doen uit het fonds. Daarnaast wordt bij aanvang bepaald hoe de provincie een deelneming in een fonds tussentijds kan beëindigen.

Omvang

Bij aanvang van het fonds is bepaald hoe de verhoudingen met andere deelnemers zijn, dan wel in procenten of in euro's. Hierbij wordt ook een evenredige verdeling gemaakt in de uitvoeringskosten van fondsactiviteiten. Bovendien worden bepalingen opgesteld over hoe afrekening plaats vinden welk fiscaal regime van toepassing is

De mate van revolverendheid van een fonds

Bij aanvang van het fonds dient duidelijk te zijn welke mate van revolverendheid beoogd wordt. Beheer- en uitvoeringskosten worden in beginsel niet gedekt uit de opbrengsten van het fonds. Hiermee blijven geldstromen voor PS transparant en inzichtelijk

Structuur, verantwoording en controle

De structuur van het fonds moet zodanig worden ingericht dat er een transparante en goed beheersbare vorm ontstaat, waarbij vanuit de provincie als aandeelhouder voldoende invloed en sturing kan worden gegeven zonder in de verantwoordelijkheid van (de uitvoerder van) het fonds te treden. De structuur moet voldoende waarborgen bieden voor het behalen van de geformuleerde doelstellingen van het fonds.

Verantwoording vindt plaats via de P&C cyclus van de Provincie. Om overzicht te houden over de diverse verschillende fondsen rapporteert de Provincie bij de jaarplannen en -stukken een integraal overzicht in de paragraaf "revolverende fondsen".

De Randstedelijke Rekenkamer heeft dezelfde bevoegdheden heeft bij revolverende fondsen als bij de reguliere financiële huishouding van de Provincie Utrecht.

Governance van het revolverende fonds

Per fonds wordt een afweging gemaakt over het opnemen van een Raad van Advies (RvA), Investeringscomité (IC) en een Raad van Commissarissen (RvC). Tevens wordt per fonds een afweging moeten gemaakt over de inrichting van het bestuur. In ieder geval worden de principes van good governance in acht genomen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld aan voldoende check-and-balances.

Verder wordt de relatie tussen de provincie en een fonds zodanig vormgegeven in de statuten dat daarmee de democratische legitimatie, de realisering van de provinciale doelen, een adequate risicobeheersing en de revolverendheid worden geborgd. Bij aanvang van het fonds wordt een goedkeuringslijst van bijzondere besluiten (grotere investeringen bijvoorbeeld) opgesteld die voor goedkeuring aan de provincie moeten worden voorgelegd. Als structurele bijstand van deskundigen nodig is, kan een Raad van Advies en/of Investeringscomité worden ingesteld. Bij aanvang en tijdens de looptijd van een fonds wordt vastgesteld welke portefeuillehouder in GS politiek verantwoordelijk is voor het fonds.

De VOORZITTER: Het amendement wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer VAN WIJK (FvD): Mijnheer de voorzitter! Voor ons ligt het voorstel om in te stemmen met de nieuwe nota financieringsbeleid. Het statenvoorstel nota financieringsbeleid provincie Utrecht geeft aan dat er met waardering wordt gesproken over de nota. Deze waardering bestaat eruit dat het noodzakelijk is dat er een financieringsbeleid is waarmee verstrekkingen getoetst kunnen worden door PS. Voor een lekenbestuur is het essentieel om risico's te kunnen vaststellen.

Terecht wordt opgemerkt dat het belangrijkste discussiepunt is toegespitst op de financieringsvorm revolverende fondsen. Hierin worden in het voorliggende financieringsbeleid globaal de richtlijnen gegeven voor de kaders. De toelichting dat wordt verwacht dat in de nabije toekomst slechts sporadisch gebruik gemaakt zal worden van een revolverend fonds geeft aan 'dit kan er wel mee door'. Dat kan toch niet waar zijn.

Wij zijn bezig met een kwaliteitsslag. Deze geldt voor de ambtelijke organisatie, Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Het kan niet zo zijn dat wij kwaliteit niet toepassen omdat het waarschijnlijk weinig wordt toegepast. In dit licht zijn wij mede-indieners van het amendement dat door de VVD is toegelicht. Om de kwaliteitsslag te maken is de uitvoering van het amendement, waarin een juridische bedding en evaluatie van het fonds, geïntegreerd in het beleid.

Het FvD doet de oproep aan GS om de toekomstige financieringen aan kwaliteit te kunnen laten toetsen en vraagt de gedeputeerde het amendement positief te adviseren.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Wijntjes van het CDA. Ondanks lichte protest in de zaal, stel ik voor om de heer Wijntjes zijn maidenspeech te gunnen.

0

De heer WIJNTJES (CDA): Mijnheer de voorzitter! Dank voor deze grote eer. Het houden van een maidenspeech is een ongeschreven recht. Het staat niet vast dat je niet opnieuw een maidenspeech mag geven wanneer je opnieuw Statenlid wordt. Ik focus mij in mijn maidenspeech wel op het onderliggende onderwerp.

Veel dank voor de prettige begroeting van zojuist. Het voelt als een persoonlijke eer dat ik als bijna 70-jarige lid mag worden van uw fractie. Ik realiseer mij net dat er vanaf volgende week drie leden die ouder zijn dan 70 jaar in de Staten zitten. Dat is heel mooi. Het is mij een genoegen, omdat ik in de afgelopen twee jaar gemerkt heb dat dit gezelschap een buitengewoon aardig gezelschap is dat goed kan discussiëren, redeneren en het verstand aardig bij elkaar heeft. Het is aangenaam om daarbij te zijn. Zeker bij mijn fractie, want dat is de plek waar je thuishoort.

Ik houd van scherpte in het debat, maar ik ben wel een vertegenwoordiger van schikken en plooiën. Zo werkt het in dit land. Ik geloof niet dat iemand het in dit land zomaar voor het zeggen moet hebben. Dat moeten wij collectief doen en houden. Anderen in de politiek denken daar anders over, maar ik vind dit heel belangrijk. Het mooie is dat er een amendement komt van de VVD vanuit de positie van Zijne Majesteit. Dat amendement wordt bijna statenbreed gedeeld. Zo kan het gaan dat de minderheid gehoord wordt en nota bene een verandering in een besluit kan bewerkstelligen. Gefeliciteerd dat dit gelukt is.

De aanleiding van een voorstel op dit terrein ligt bij een aantal gebeurtenissen in het verleden. Met name de grote bankiersaffaire in Zuid-Holland eind jaren '90 in de vorige eeuw is aanleiding geweest om de Wet filo te veranderen in de Wet fido en het publieke belang voorop te stellen. De affaire in Zuid-Holland, waarbij een overheid onjuist is omgegaan met deze instrumenten, heeft wereldwijd de vraag opgeroepen of de Nederlandse overheid wel kredietwaardig is, want dit kan niet toegestaan worden. Het was heel ernstig. Het Rijk, provincies, gemeenten en de banken zijn AAA en moeten dat vooral zo blijven, want dat scheelt ons heel veel bemoeienis van buiten. Dat betekent dat het besluit dat wij vandaag nemen een kleine bouwsteen is om de kredietwaardigheid te bevestigen.

Het voorliggende voorstel is een goede uitwerking van prudent beleid met betrekking tot leningen, garanties en kapitaaldeelnames. Met betrekking tot dit laatste, meestal in de vorm van aandeelhouder-schap in zijn afzonderlijke rechtspersoon, leefde bij de commissie FAC de vraag of het kader van verbonden partijen aangescherpt moet worden. Ik heb vooral gekeken naar de kwestie van het publieke belang in dit soort private huishoudingen.

In de afgelopen dagen hebben wij veel discussies gevoerd, onder andere met de heer De Droog. Daarvoor zeer veel dank. Hieruit is een mooi amendement gekomen dat niet de zaak spaart, maar dat goed aangeeft waar wij moeten opletten bij verbonden partijen met betrekking tot de rechtspersonen. Daarvoor dank.

De VOORZITTER: Mijn complimenten voor uw maidenspeech.

Mevrouw DE WIDT (D66): Mijnheer de voorzitter! De heer De Droog kan door activiteiten in zijn nevenfunctie vandaag niet hierover het woord voeren. Hij heeft dat aan mij toevertrouwd.

Voor de D66-fractie is dit een belangrijk onderwerp. De nota financieringsbeleid regelt de kaders voor de financiering van de provincie Utrecht. D66 vindt het in de basis een goed stuk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de adviezen van de Randstedelijke Rekenkamer. Het stroomschema achterin het voorstel geeft eveneens een helder beeld bij de afwegingen van de kaders.

Tijdens de commissie is al veel gesproken over de kaders voor revolverende fondsen. Andere sprekers hebben dit zojuist al aangehaald. Revolverende fondsen zijn geen nieuw instrument. De gedeputeerde heeft in de commissie duidelijk te kennen gegeven dat nieuwe revolverende fondsen altijd voorgelegd worden aan PS. Dat neemt niet weg dat wij goed moeten nadenken hoe wij met dit instrument wensen om te gaan.

D66 hecht aan de mogelijkheid om een revolverend fonds op maat te kunnen maken. Die creativiteit vergt wel dat wij vanuit een helder afwegingskader starten en ons de vraag stellen hoe wij op de lange termijn zicht houden op deze fondsen. Dat begint met het vastleggen van een aantal kaders die PS afgewogen wil zien bij het opstarten van een revolverend fonds. Denk daarbij aan looptijd, omvang, afspraken met mede-deelnemers, 'governance-afspraken' met betrekking tot beheerskosten et cetera. Kortom, een duidelijke checklist van wat wij bij de oprichting willen bespreken.

Ten tweede moet geëxpliciteerd worden dat de publieke kaders, zoals de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, en publieke controle, zoals de inzet van de Randstedelijke Rekenkamer, van toepassing moeten blijven op de door ons opgerichte revolverende fondsen.

Ten derde moet in onze P&C-cyclus een helder overzicht opgenomen worden van de lopende fondsen, zodat wij blijvend zicht houden op wat wij aan fondsen hebben uitstaan. De fondsen moeten periodiek geëvalueerd worden en wij moeten ons afvragen of een fonds nog doet wat het beoogde te doen. Om deze afwegingen mogelijk te maken, is D66 mede-indiener van het amendement dat zojuist door de VVD aan u is overhandigd. De nota financieringsbeleid bevat de juiste kaders voor revolverende fondsen. Dat geldt nog niet voor andere financiële kaders, zoals de nota verbonden partijen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Hoe kijkt de D66-fractie aan tegen de mogelijkheid om revolverende fondsen constructief te maken? In onze ogen ontstaat hierdoor een mengvorm van subsidie en investering. Hoe kijkt u hier tegenaan en vindt u dat wenselijk?

Mevrouw DE WIDT (D66): Mijnheer de voorzitter! Daarover heb ik geen discussies meegemaakt. Als ik dat vanuit mijzelf invul, dan is het niet fout om die kant op te gaan.

Ik sluit af met de vraag aan GS om revolverende fondsen mee te nemen in de toekomstige aanpassing van die nota.

De VOORZITTER: De PvdA, ChristenUnie, PVV en PvdD hebben geen behoefte aan het woord. Het woord is aan de heer Eggermont.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! In de commissie hebben wij een goede discussie gevoerd over dit voorstel. Een onderdeel van die discussie ging over revolverende fondsen. Er ligt een goed amendement van de VVD, maar de SP vindt dat je deze twee dingen moet scheiden. Als je een revolverend fonds opzet, dan moet dat niet constructief gemaakt worden. Het fonds moet niet langzaam leeglopen, omdat je de middelen niet terugkrijgt in het fonds. Dat is onze uitleg van revolverend. Hierdoor wordt subsidie gemengd met een investering en dat is niet de juiste manier. Deze twee dingen moeten gescheiden worden. Daarom heeft de SP-fractie een amendement geschreven waarin zij zegt dat er geen revolverende fondsen opgericht kunnen worden die constructief zijn.

Amendement A11 (SP): revolverende fondsen echt revolverend

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 4 maart 2020, ter bespreking van het statenvoorstel "Nota financieringsbeleid provincie Utrecht";

constaterende dat:

in de uitvoeringsrichtlijnen financieringsbeleid Utrecht, bijlage A, ook de consumptieve vorm van een revolverend fonds als financieringsinstrument wordt beschreven;

overwegende dat:·

- een consumptief revolverend fonds niet werkelijk revolverend is maar eerder een meng-vorm tussen subsidie en fonds;*
- deze mengvorm onwenselijk is omdat het de grens tussen subsidie, die normaal haar eigen voorwaarden kent, en het revolverende fonds vervaagt;*
- deze mengvorm onnodig is omdat de benodigde financiering gesplitst kan worden in een subsidie-deel, waarbij de subsidie voldoet aan en verantwoord wordt volgens de regels van de algemene subsidieverordening, en een revolverend fonds-deel, dat werkelijk (minimaal gelijkblijvend) revolverend is;*

besluiten:

het beslispunt 2 aan te vullen met:

"en waarbij enkel sprake kan zijn van de inzet van het instrument revolverend fonds indien sprake is van een gelijkblijvend of stijgend revolverend fonds"

De VOORZITTER: Het amendement wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik kan mij vinden in de opmerking van de SP dat de mate van revolverendheid niet gemengd moet worden met subsidie. Het kan echter zo zijn dat er een garantie of lening wordt gegeven aan een organisatie die onverhoopt failliet gaat. Daarom zou ik het niet zo strak stellen als u dat doet in uw amendement. Wat is uw gedachte daarbij?

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Dit gaat over het instellen van deze fondsen. Als je meer risico neemt dan dat de markt wil, dan loop je het risico dat een organisatie failliet gaat. Dat risico is er altijd. Het gaat echter over het oogpunt van het oprichten van een fonds. Is het oogpunt dat het constructief is of is het oogpunt dat het gelijkblijvend is? Wat ons betreft moeten deze twee zaken niet met elkaar vermengd worden. Het oogpunt moet altijd zijn dat het gelijkblijvend is.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! De SGP was niet aanwezig bij de commissievergadering over dit voorstel. Vandaar dat ik mijn commissie-inbreng bewaard heb voor de statenvergadering.

Dank voor het geactualiseerde kader. De SGP is blij met het amendement van de VVD dat een duidelijk punt maakt bij het revolverend fonds. Wij hadden dit amendement mede kunnen indienen. Echter, als je ergens niet aan meegeschreven hebt, dan moet je je logo er niet boven zetten.

Het document is helder, maar stelt een ruime daad van de gedeputeerde voor het verstrekken van leningen en garanties. Een zorgpunt blijft voor de SGP dat gestapelde risico's binnen de vastgestelde begrotingskader en de kaders die wij vandaag afgeven een fors effect kunnen hebben als die gestapelde risico's zich voordoen en dat geëffectueerd wordt. Kan de gedeputeerde ons garanderen ons hierover actief te informeren? Wij zullen dan onze controlerende taak uitvoeren. Kan GS de garantie geven dat binnen de kaders gehandeld gaat worden? Daarbij verwijs ik naar de praktijk die wij aangetroffen hebben bij het opstellen van het erratum.

De VOORZITTER: Wij zijn aan het einde gekomen van de inbreng in de eerst termijn vanuit de Staten. Het woord is aan de gedeputeerde de heer Strijk.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als eerste zal ik ingaan op de twee amendementen. Daarna zal ik de vragen beantwoorden. De tekst van een amendement ken ik nog niet helemaal. Deze zal mij zo snel mogelijk bereiken. De inhoud van dit amendement heb ik wel begrepen en daarop kan ik reageren. Hierover hebben wij reeds het gesprek gevoerd in de commissie.

Allereerst het amendement van de VVD. Het college kan dit amendement omarmen. Het is een versterking en aanscherping van de nota. Het is een winst als wij de teksten daarmee verbreden.

Mevrouw Groen vroeg in de toekomst de andere nota's in dezelfde heldere tekst te schrijven. Ik ben blij met dat compliment. Verordeningen blijven altijd complexe en droge teksten. Het is fijn dat u deze als leesbaar heeft ervaren. U heeft een schema gezien van de tijdplanning waarin wij alle nota's en verordeningen nog eens langslopen. Ik ben geen voorstander van het versnellen door alles wat er op dit moment in de financiële kolom gebeurt. Volgens dat schema gaan wij dat wel bij u brengen.

Mijnheer Wijntjes, gefeliciteerd met uw maidenspeech. Het is mooi om u te horen spreken over schikken en plooiën. Dat is een term die ik zal onthouden.
D66 vroeg mij of het punt over revolverende fondsen wordt meegenomen in de aanpassing van de nota verbonden partijen. Ik kan u toezeggen dat wij dit punt daarbij zullen oppakken.

Het amendement van de heer Eggermont heb ik niet in de scherpte gelezen, maar het is uw kaderstellend stuk. Daarbij ben ik terughoudend in mijn advies. Voor het college is het niet nodig dat u zichzelf hier een beperking oplegt. Als het gaat over een revolverend fonds, dan zegt dit kader dat het altijd aan u wordt voorgelegd. Het komt terug naar de Staten. In het voorstel moet expliciet gemaakt worden dat uw Staten op dat moment het besluit nemen of het compleet revolverend is of dat een deel constructief is. Als u al weet dat het nooit constructief is, dan moet u dat in het voorstel opnemen. U wordt echter nog in staat gesteld om de discussie op het maatwerk te voeren op de specifieke casus die dan voorligt. In het verleden is er wel eens besloten om een revolverend fonds constructief op te stellen. Er kan een situatie ontstaan waarin u iets wilt stimuleren in de vorm van een lening of garantie, maar er geen geld is om de exploitatie te dekken. Dan kunt u zeggen dat het nog steeds een toegevoegde waarde heeft om een revolverend fonds in te zetten, maar dan constructief. Het college zou zeggen: beperk uzelf en uw opvolgers niet door te zeggen dat het altijd een bepaalde uitkomst moet hebben. U kunt dat op een later moment besluiten.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Kan de gedeputeerde aangeven of het wenselijk is dat een revolverend fonds constructief is? Op het moment dat je een bepaald bedrag vaststelt wanneer je de kosten voor het beheer niet kunt betalen, dan kan dat afgesplitst worden. Het fonds kan dan het fonds blijven en tegelijkertijd kan de subsidie de financiën die daar los van zijn regelen. De subsidie kan dan volgens de subsidieverordening beoordeeld worden. Klopt dat?

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In het amendement van de VVD staat hierover iets opgenomen. Ik zal het voorlezen: "Bij aanvang van het fonds dient duidelijk te zijn welke mate van revolverendheid beoogd wordt. Beheer- en uitvoeringskosten worden in beginsel niet gedekt uit de opbrengsten van het fonds." Daarmee doen de Staten de uitspraak dat het in beginsel niet kan. Ik deel deze uitspraak. Ik kan mij echter voorstellen dat er een situatie ontstaat waarin het goed is om het wel te doen, bijvoorbeeld omdat er anders geen dekking is. Het college omarmt het voorliggende amendement, omdat het in beginsel een goed streven is en u altijd in staat moet zijn om een andere afweging te maken op argumenten die dan voorliggen. Nogmaals, het college is niet bevoegd om die afweging te maken. Die afweging maakt u. Daarmee ontraad ik het amendement van de SP. Wat u vraagt is goed afgedekt in het andere amendement.

De heer Van de Dikkenberg vroeg naar de gestapelde risico's. Als wij een financieringsinstrument zoals garanties of leningen vaker inzetten, dan bestaat de mogelijkheid dat een andere partij failliet gaat, niet de lening kan terugbetalen of dat een garantie wordt aangesproken. Het is belangrijk dat de Staten de omvang van die portefeuille blijven zien. Deze wordt gerapporteerd in de jaarrekening en dit wordt meegenomen in de risicoparagraaf. Tevens zal ik daar scherp op letten. Het lijkt mij heel goed dat u in de verantwoording die u met mij daarover heeft in de jaarrekeningtrajecten dit punt goed bewaakt. In de omvang van de garantie- en leningenportefeuille moet u met mij kritisch kijken naar risico's.

De VOORZITTER: Wij zijn aangekomen bij de tweede termijn. Ik kijk welke fracties daaraan behoefte hebben. Ik stel vast dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De beraadslagingen over dit

agendapunt zijn afgerond. De twee amendementen staan in uw stateninformatiesysteem. Bij de besluitvorming zullen wij hierop terugkomen.

Ik kijk naar de griffier. Het is 12.15 uur. Zullen wij de vergadering schorsen tot 13.00 uur?

Ik schors de vergadering tot 13.00 uur en wens u een smakelijke lunch.

Schorsing van 12.14 uur tot 13.02 uur.

Statenvoorstel festivalbeleid 2021-2024.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Mevrouw Bruins Slot is weer in ons midden. Welkom. Ik geef het woord aan mevrouw Vrieling.

Mevrouw VRIELINK (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! "Als de wereld begrijpelijk was, dan zou er geen kunst bestaan", aldus Albert Camus, een Franse schrijver en Nobelprijswinnaar voor de literatuur. Ik heb het citaat voor het gemak vertaald. Men zegt dat oefening baart kunst, maar ik betwijfel of u het met mijn uitspraak als Frans herkend zou hebben. "Als de wereld begrijpelijk was, dan zou er geen kunst bestaan." Een citaat waaraan ik telkens weer moest denken toen ik het festivalbeleid las.

De GroenLinks-fractie is blij en trots dat er in de komende jaren meer geld gaat naar festivals in onze provincie, zodat iedereen in de provincie Utrecht kan genieten van verschillende soorten hoogwaardige kunst en cultuur. Festivals zijn een laagdrempelige manier om kennis te maken met verschillende kunstvormen. Naar sommige vormen zul je gericht op zoek gaan en andere zijn een aangename verrassing die je met je meeneemt. Dankzij steun van de provincie kunnen mensen zich laten inspireren, kunnen nieuwe talenten zich ontwikkelen en hun creatieve ideeën overdragen op anderen.

In de tijd dat veel dingen steeds meer overgenomen kunnen worden door robots en computers, is het van belang dat wij onze menselijke eigenschappen en creativiteit blijven ontwikkelen. Dat is waarmee de mens zich kan onderscheiden en wat de mensheid verder brengt.

Ik dank de gedeputeerde hartelijk voor de extra informatiesessie die door GS georganiseerd is. Dit heeft voor veel opheldering gezorgd. Het zal u niet verbazen dat GroenLinks blij is om de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code terug te zien in het statenvoorstel bij de criteria. De grootste verrijking van festivals is dat je hiervan met iedereen kunt genieten, los van leeftijd, achtergrond of genderidentiteit. Hoe meer verschillende invalshoeken, hoe rijker de kunstuiting.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks zegt blij te zijn met het opnemen van de Fair Practice Code. Wij hebben gezien dat dit komt doordat er een plannetje is gemaakt. Er wordt echter geen enkele voorwaarde gesteld om onderbetaling van de mensen die voor festivals werken daadwerkelijk tegen te gaan. Hoe kijkt u daartegenaan en zou dat niet scherper moeten?

Mevrouw VRIELINK (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! In het gesprek met het UFO hebben wij gehoord dat het daar druk mee bezig is. Daarin heb ik alle vertrouwen. Ten tweede is de Fair Practice Code in de hele sector nog in ontwikkeling. Daaruit moet nog blijken wat het precies gaat worden. Ten derde is Fair Practice verplicht aan andere fondsen en zonder deze andere fondsen kunnen festivals niet bestaan.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Wat vindt GroenLinks van de onderbetaling?

Mevrouw VRIELINK (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks is tegen onderbetaling. Iedereen moet eerlijk betaald worden.

Het is van groot belang dat cultuurmakers voldoende betaald krijgen. Al doe je iets vanuit je passie, dan is het alsnog niet gratis. Een van de festivals waaraan de provincie de afgelopen jaren subsidie heeft gegeven vindt ieder jaar rondom mijn huis plaats, namelijk Spoffin. Het is een mooi voorbeeld van hoe festivalbeleid dat hier gemaakt is tot uiting komt. Daar komen verschillende bezoekers vanuit de hele provincie. Sommige bezoekers komen bewust voor het festival en anderen belanden er per

toeval middenin, doordat zij in de stad zijn en op een laagdrempelige manier in aanraking komen met de straatartiesten. Het publiek is heel divers, net zoals de theatermakers. Het is een festival met internationale allure en van hogere artistieke kwaliteit waarvan mensen zichtbaar genieten en inspiratie opdoen. Zo zijn er vele voorbeelden. Dankzij dit nieuwe beleid komen er meer voorbeelden bij. Dit is echt iets waarop wij trots mogen zijn.

"Als de wereld begrijpelijk was, zou er geen kunst bestaan." Misschien is het maar goed dat de wereld niet al te begrijpelijk is, want ik ben heel blij dat er kunst bestaat.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Festivals zijn een goede manier om kennis te maken met kunst en cultuurvormen en om samen te genieten. Daarnaast leveren festivals een bijdrage aan de vestigingslocatie Utrecht. Voor het vestigen van je bedrijf of om te kiezen of je er wilt wonen, is de aanwezigheid van kunst en cultuur van belang. Dat vraagt wel om maatschappelijk draagvlak. Dat hebben wij de afgelopen jaren gezien. De overheid kan daaraan een steentje bijdragen op het moment dat dit gewaardeerd wordt.

Voor de VVD is het van belang dat wij blijven investeren in cultureel ondernemerschap. Het heeft te maken met eigen inkomsten. Het is een manier om de relatie met het publiek te verstevigen en het heeft te maken met het opzoeken van samenwerkingen. Ga je dingen doen met organisaties die op het eerste gezicht niet vanzelfsprekend een partner is? Dat is het mooie. Daarover staan goede zaken in de voorliggende nota, opgesteld in twee lijnen. Kunnen wij nieuwe ideeën voor festivals en lokale activiteiten ondersteunen? Kunnen wij zorgen dat buiten de stad Utrecht meer activiteiten plaatsvinden?

In de commissievergadering hebben wij besproken dat het echt over de activiteiten moet gaan en het niet van belang is waar de postbus van de organiserende organisatie staat. Daarvoor hebben wij een amendement opgesteld samen met het FvD, CDA, 50Plus en de ChristenUnie. Dit amendement zorgt ervoor dat de activiteiten buiten de stad Utrecht plaatsvinden. Utrecht is een hele mooie provincie met een aantal fantastische plekken waar activiteiten georganiseerd kunnen worden. Er zijn meer bioscopen dan in de stad Utrecht. Dat is een uitnodiging aan het Nederlands Filmfestival om in de provincie breed te programmeren. Het Nederlands Filmfestival noem ik hierbij als voorbeeld.

Naar aanleiding van de commissiebehandeling heeft de VVD nog twee vragen.

De VOORZITTER: Eerst mag de heer Dercksen u een vraag stellen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het Nederlands Filmfestival is een mooi voorbeeld. De Nederlandse film heeft vorig jaar € 7.500.000 omgezet. Waarom vindt u het nodig dat daar belastinggeld naartoe gaat als het een eigen feestje viert?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dat is een goede afweging die de commissie die de subsidieaanvragen beoordeelt moet gaan maken. In de commissie heb ik aangegeven dat ik het vervelend vond dat in de afgelopen jaren het Nederlands Filmfestival regelmatig dreigde te vertrekken en daarmee de claim legde om meer subsidie te krijgen, terwijl je goed kunt bedenken dat een groot deel van die activiteiten gefinancierd kunnen worden vanuit de filmsector. Dat gebeurt overigens ook en de filmsector is niet heel rendabel. Dat is vaak de afweging die wij maken om bij te dragen door de overheid.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! U zegt in vrij ingewikkelde taal dat de filmsector € 7.500.000 omzet. De overheid moet echter subsidie geven, omdat een paar onderdelen van de filmsector niet rendabel zijn. Klopt het dat u dat zegt?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Omzet betekent niet dat het winst is. Uit winst kunnen nieuwe activiteiten betaald worden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Wat moet je hiermee? De filmsector heeft al vele jaren een omzet van vele honderden miljoenen euro's. Dit debat heb ik een aantal jaren geleden al

gevoerd. Ik ga ervan uit dat de zij winst maakt, anders heeft zij ook geen omzet meer. De Nederlandse film maakt veel geld. Mijn oproep is: ga praten met deze mensen en vraag waarom zij dit niet zelf kunnen organiseren zonder het geld van de belastingbetaler.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mijn insteek is: probeer het met minder subsidiegeld.

Wij proberen een ontwikkeling op gang te brengen: meer buiten de stad Utrecht en meer nieuwe festivalactiviteiten. Gaat ons dat lukken als de subsidieaanvragen al voor 1 april aanstaande ingeleverd moeten worden? Als er buiten de stad Utrecht mooie lokale initiatieven ontstaan, hebben wij dan de flexibiliteit om dat te ondersteunen?

In de commissievergadering hebben wij gesproken over de zogenoemde 'schuif'. Wij hebben gelabelde budgetten. Stel dat daarvoor onvoldoende kwalitatieve aanvragen liggen. Komt dat geld dan toch nog beschikbaar voor andere aanvragers?

Amendement A12 (VVD, FvD, CDA, 50Plus, ChristenUnie): festivalbeleid

Provinciale Staten van Utrecht, op 4 maart 2020 in vergadering bijeen, ter behandeling van het statenvoorstel PS2020BEM05, nota festivalbeleid;

overwegende:

- *dat het in het festivalbeleid primair moet gaan om kwalitatieve activiteiten die op verschillende plekken in de provincie plaatsvinden, niet perse waar het postadres van die organisaties staat;*
- *dat we graag zien dat de huidige gesubsidieerde festivals ook meer buiten de stad Utrecht gaan programmeren;*

besluiten:

het tertiair subsidie criterium op pagina 8 van de nota "Het festival heeft een visie en concrete doelen t.a.v. de programmering op erfgoedlocaties die passend is bij de artistieke missie en visie van het betreffende festival. Indien er geen visie en doelen zijn geformuleerd dient dat te worden onderbouwd. Programmatische koppeling met de erfgoedsector",

als volgt te wijzigen:

"Het festival heeft een visie en concrete doelen t.a.v. de programmering op (erfgoed)locaties in de regio die passend zijn bij de artistieke missie en visie van het betreffende festival. (Intentie tot) samenwerking met en cofinanciering door (erfgoed)partners in de regio is daarbij een voorwaarde. Indien er geen visie en doelen zijn geformuleerd dient dat te worden onderbouwd."

De VOORZITTER: Het amendement wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik ga een wetenschapper citeren. In de vorige maand is een van de meest vooraanstaande wetenschappers van Nederland overleden, de heer Geert Hofstede. Deze 'scharrelprofessor', zoals hij zichzelf noemde, heeft baanbrekend onderzoek verricht om economische ontwikkeling te verklaren vanuit culturele verschillen tussen landen. Hij constateerde dat elk land een unieke cultuur heeft welke zeer veel invloed heeft op de economie en het inrichten van de maatschappij. Een paar citaten van zijn hand deel ik graag met u. "Het lijkt wel alsof de Romeinse grens nog steeds door Europa loopt op cultureel gebied." Waarbij hij heel Nederland gemakshalve niet tot het Romeinse rijk heeft gerekend. Een ander citaat uit de (onverstaanbaar) uit 1995: "Wij hebben in Europa eeuwen naast elkaar geleefd en toch is er geen uniforme cultuur ontstaan. Het is voor een samenleving eenvoudig een levensvoorwaarde iets gemeenschappelijks te hebben." Dit is een opmerking waarbij de FvD-fractie zich van harte kan aansluiten. Dat is de reden dat wij de intentie van dit statenfestival om culturele festivals financieel ondersteunen vanuit de provincie van harte onderschrijven.

Wij steunen het college in de opmerking dat festivals alleen financiële ondersteuning krijgen als zij een bepaald niveau van artistieke en zakelijke kwaliteit tonen. Dat is wat de FvD-fractie als primair en belangrijkste criterium ziet voor de toekenning van deze gelden.

Dan een aantal opmerkingen bij dit voorstel. In de afgelopen periode is gebleken dat 95% van het geld ter beschikking is gekomen voor festivalactiviteiten georganiseerd in de stad Utrecht. De rest van het geld is besteed in Amersfoort. Dat is ten principale onjuist. De provincie moet er zijn voor iedereen in de provincie en activiteiten moeten plaatsvinden door de hele provincie. Daarbij gaat het er niet om dat de festivalorganisaties in de regio zijn gevestigd, maar dat het festival programmeert in de regio. De gedeputeerde heeft hiernaar geluisterd en in het statenvoorstel is € 250.000 beschikbaar gesteld voor Amersfoort en de regio. Mijn fractie had liever een bedrag gezien dat specifiek voor de regio was gelabeld, maar hiervoor is geen meerderheid. Daarom heeft het FvD samen met de VVD een amendement ingediend waarin de intentie nogmaals nadrukkelijk wordt benoemd om te zorgen dat er activiteiten in de regio geprogrammeerd worden. Dit amendement is mede-ingediend door de ChristenUnie en het CDA.

Een ander punt is dat de voorstellen voor de financiering voor deze termijn voor 1 april moet worden ingediend. Een ad hoc commissie zal vervolgens het gehele budget voor vier jaar toekennen waarna alles vastligt. Het FvD ziet hierin graag meer flexibiliteit. Er is een ontwikkelbudget en het budget van € 250.000. Wij vragen de gedeputeerde: geef de ad hoc commissie de boodschap mee om niet alles direct toe te kennen als er niet voldoende kwalitatieve voorstellen liggen in de regio, maar zorg ervoor dat er later alsnog een mogelijkheid is om subsidie toe te kennen. Hierop hoor ik graag de reactie van de gedeputeerde.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb het amendement nauwkeurig bestudeerd. Er is een zin toegevoegd ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel. Dat zinnetje heeft als doel om meer festivals in de regio te financieren. Er staat: "(Intentie tot) samenwerking met en cofinanciering door (erfgoed)partners in de regio is daarbij een voorwaarde." Is dat geen beperking voor het organiseren van festivals in de regio? Als er geen cofinanciering is van partners en wij dat wel heel belangrijk vinden, dan kan het festival niet doorgaan door toedoen van uw amendement.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De intentie van het amendement is dat wij de gedeputeerde opdragen om zoveel mogelijk te zorgen dat er activiteiten in de regio worden gedaan. Dat kan alleen goed geborgd worden als dit samen wordt gedaan met de partners in de regio. Als een festival kan uitleggen dat er geen partner is in de regio, maar zij wel op een locatie in de regio kunnen programmeren, dan is dat prima.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Dat staat al in het oorspronkelijke voorstel zonder de toevoeging van deze zin. De toegevoegde waarde hiervan zie ik niet. Ik snap de intentie dat er zoveel mogelijk in de regio georganiseerd moet worden, maar dit hele voorstel strekt daartoe om dit te organiseren.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Helaas moeten wij constateren dat het diversiteitspook in dit voorstel rondwaart. Een secundair criterium is dat organisaties hun visie moeten geven op de landelijke Code Diversiteit en Inclusie. In onze beleving legt deze code festivals aan banden in hun artistieke vrijheid. Als inclusie betekent dat iedereen in staat moet zijn het festival te bezoeken, dan staat het FvD daar volledig achter. Als inclusie betekent dat alle doelgroepen uitgenodigd moeten worden om naar deze festivals toe te gaan, dan staat het FvD daar volledig achter. Als diversiteit gaat over dat alle meningen gehoord moeten worden, dan staat het FvD daar eveneens volledig achter. Echter, wat ons betreft moeten festivals en kunstenaars in volledige artistieke vrijheid kunnen programmeren en een voorstelling kunnen maken die niet wordt gehinderd door enige code die hun hierin belemmert of een dwingende richting in stuurt. Deze code schrappen gaat niet, omdat het een landelijke code is. Wel doen wij de oproep naar de ad hoc commissie hiermee geen rekening te houden bij de toekenning van de gelden.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik wil mijn inbreng graag beginnen met het citeren van de eerste zinnen van het voorliggende statenvoorstel: "Cultuur is een van de factoren die zorgt voor de aantrekkelijkheid en identiteit van de provincie. De festivals van (inter)nationale allure of met een meer regionale en lokale uitstraling zorgen dat de provincie bruist." U zult begrijpen dat het CDA blij wordt van de woorden 'of met een meer regionale en lokale uitstraling'. Hier staat de nadrukkelijke de intentie om tot regionale verbreding van het festivalaanbod te komen.

De stap die is gezet in het wordingsproces naar dit statenvoorstel in de afgelopen maanden om € 250.000 specifiek te reserveren voor Amersfoort en de regio, vinden wij daarmee een goede aanpassing. Evenals de mogelijkheid om maximaal € 50.000 in te zetten als ontwikkelingsbudget. Wel vragen wij GS om te reflecteren op het flankerend beleid dat ook bijdraagt aan de verbreding, maar buiten het kader van dit festival beleid valt, zoals in het statenvoorstel staat. Wat mogen de Staten daarvan verwachten en in welke vorm en wanneer zien wij dat in de Staten terug?

De regionale verbreding is ook gebaat bij een adviescommissie die tot een rechtvaardige beoordeling komt van zowel de festivals met een internationale of nationale uitstraling als festivals met een regionaal karakter en uitstraling. Hiermee paraphraseer ik wederom het statenvoorstel. Mijn vraag aan GS is: hoe is dit in de samenstelling van de adviescommissie of anderszins geborgd? Het gaat daarbij om een goede afweging, omdat je waarschijnlijk appels en peren vergelijkt tussen internationaal, nationaal en regionaal aanbod.

Verder wordt in het statenvoorstel aangegeven dat er een monitoring wordt opgezet om concrete en meetbare doelen te formuleren, gekoppeld aan de doelstellingen van het festivalbeleid. Kan GS hiervan nog aangeven welk pad hier gevolgd wordt en in welke vorm en wanneer wij dat in de Staten terugzien? Het lijkt mij namelijk wezenlijke sturingsinformatie voor alle partijen.

Het zo goed mogelijk borgen van de regionale verbreding zorgt ervoor dat wij mede-indiener zijn van het amendement dat vraagt om deze verbreding concreet in de tertiaire beoordelingscriteria op te nemen. De heren van het FvD en de VVD hebben dit reeds aangegeven.

De regionale verbreding is, met de vragen die wij hierbij nog hebben, voor het CDA een wezenlijke toevoeging aan het festivalbeleid. Daarmee willen wij overigens niks afdoen aan festivals van (inter)nationale allure en/of festivals die in de stad Utrecht plaatsvinden. Ook die zetten onze provincie op de kaart en verdienen onze steun vanuit dit festivalbeleid. Daar zien wij ontwikkelingen die wij zeer waarderen. Hierbij hecht ik er aan toch ook te wijzen op de mogelijke rol van de festivals om vmbo scholieren te interesseren voor alles wat er bij een festival komt kijken. Techniek, logistiek, catering et cetera. Kunst Centraal, die in het statenvoorstel ook wordt genoemd, gaf een paar weken geleden in een bijeenkomst met de Staten al aan daar mogelijkheden te zien die zij graag verder uitwerkt. Ik ga er vanuit dat dergelijke ideeën in de cultuurnota de komende periode verder zullen worden uitgewerkt?

Het CDA constateert kortom dat het festivalbeleid zich verder verstevigt, verdiept en verbreedt. Een goede zaak voor de inwoners van onze provincie, zowel in de stad als in de regio.

De heer KAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Van mij krijgt u geen diepgaande citaten of vergezichten over Europa. Ik ga u mee terugnemen naar twee weken geleden. Wij hebben hier een prachtige bijeenkomst gehad van de provinciale Utrechtse bondgenoten, waarin wij kennis hebben kunnen maken met andere leden van GS, PS en ambtenaren. De bijeenkomst had een mooie toegift, namelijk de lezing van Daan Quakernaat. Hij gaf een prachtige lezing over het bouwen van gotische kathedralen. Wat is er mooier dan een link te leggen tussen ons kunst- en cultuurbeleid en kathedralen bouwen? In termen van festivalbeleid, is dit een festival in het kader van onze democratie. Het is een mooi initiatief en ik doe een oproep aan de Statenleden die niet bij de bijeenkomst waren om daar alsnog naartoe te gaan. Daar wordt echt verbinding gezocht.

Als ik terugkijk naar de lezing van Daan Quakernaat, dan staan mij twee dingen nog bij. Het eerste wat hij zei was dat de mensen vroeger met heel weinig hulpmiddelen heel veel konden, terwijl vandaag de mensen met heel veel hulpmiddelen heel weinig kunnen. Een voorbeeld dat hij hierbij aanhaalde was het bouwen van een kathedraal. Daaraan lag geen enkele bouwtekening ten grondslag.

Men begon gewoon te bouwen. Daarop voortbordurend beschreef hij zijn tweede inzicht dat tevens voor de Staten geldt, namelijk dat wij ons vooral bezig houden met regievoering en controle houden. Zijn opdracht was om meer vanuit passie te werk te gaan. Ik heb daarover nagedacht hoe dit kan bij ons eigen festivalbeleid.

Om de vertaalslag te maken naar passie, heb ik gekeken naar het festival. Niet wat er niet in staat en wat niet goed is, maar wat er wel in staat en wat wel heel goed geregeld is. Het helpt enorm als je op internet kijkt hoe het festivalbeleid in andere provincies geregeld is. Het beleid van de provincie Utrecht staat hierbij op de eerste plaats. In Gelderland is er geen apart festivalbeleid en maakt dit onderdeel uit van de cultuurnota. Een ander punt is dat als je terugkijkt naar wat de afgelopen tien jaar in de provincie Utrecht is ontwikkeld, dan constateer ik een enorme professionaliseringslag. Ik denk daarbij aan het prettige gesprek met het Utrechts Festival Overleg (UFO) dat is uitgegroeid tot dertig partners die bijdragen aan een stukje professionalisering.

Ik geef een compliment voor deze nota, omdat ik daarin veel punten terugvind die in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Daarmee kom ik bij de opmerkingen van de heer Quakernaat tijdens de pub. Dat is eigenlijk een oproep aan de Staten. Er komt een commissie die wij een aantal instructies geven en die daarmee aan de slag moet. Het gaat over het geven van vertrouwen. Ik ben erg van de hoofdlijnen. Ik vraag mij af wat de opmerking van mevrouw d'Hondt richting het FvD oplost of bijdraagt aan een verdere regionale spreiding. Het lijkt een Tien voor Taal-quiz te worden. Moeten wij voor ieder zinnetje een motie of amendement indienen of kunnen wij het vertrouwen geven dat die commissie daar op een goede manier mee aan de slag gaat?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Voor vertrouwen is het soms nodig dat het verzoek of de opdracht helder is. Dat was voor ons de aanleiding om dit amendement in te dienen. In de commissie proefden wij een bepaalde beweging om daadwerkelijk meer activiteit in de regio te hebben. Niet alleen op de erfgoedlocaties. Daarin is een verbreding opgetreden. Daarnaast de lokale worsteling om met vluchtige festivals lokaal meer culturele activiteiten te organiseren. Dat is het beoogde effect. Die beweging proefde ik in de commissie en stond onvoldoende scherp in het voorstel. Vandaar dat wij dit amendement hebben ingediend.

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw toelichting. De heer Kamp vervolgt.

De heer KAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Hartelijk dank voor uw toelichting. Ik vraag mij wel af of dit daadwerkelijk het verschil gaat maken. Ik hoor hierover graag de mening van de gedeputeerde. Ik sluit af met een compliment aan de ambtenaren en het college met deze nota festivalbeleid, in retrospectief van hoe wij hier tien jaar geleden mee begonnen zijn en hoe wij afsteken bij andere provincies. De uitgangspunten in ons coalitieakkoord komen hierin prima tot uitdrukking.

De heer DECKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! U gaf complimenten aan de gedeputeerde. Ik spreek u daarop aan, omdat het voorstel eerst van tafel is geveegd in de commissie. Heeft u daarop geen kritiek of wilt u daarop tevens de complimenten uitdelen aan de gedeputeerde?

De heer KAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik had een goede collega-dominee die zei: "Iedere vraag aan een ander is een vraag aan jezelf." Er is juist goed geluisterd. De voorliggende uitkomst hebben wij allemaal gewild. Wij hebben nog overleg gehad met het UFO en er is een aantal verbeteringen doorgevoerd. Goed luisteren is een kwaliteit. Dat mag uitgesproken worden. Ik blijf bij mijn complimenten.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! U kent wellicht het levensverhaal van Michaela DePrince, geboren als Mabinty Bangura in het door oorlog geteisterde Sierra Leone. Zij groeide op in een weeshuis waar zij vreselijk gepest en mishandeld werd vanwege haar huidziekte vitiligo, waarvan het lokale bijgeloof zegt dat het een duivelsvloek is. Op een dag waaide er een tijdschrift het weeshuis in met op de voorpagina een foto van een ballerina. Mabinty vond deze mevrouw er zo gelukkig uitzien dat zij vastbesloten werd ook een ballerina te worden. Niet lang daarna werd zij geadopteerd door een Amerikaans gezin en inmiddels danst zij de sterren van de hemel bij Het Nationaal Ballet in Ne-

derland. Waar zij op haar beurt jonge mensen inspireert om groter te dromen dan waar je afkomst of omstandigheden wellicht aanleiding toe geven. Zij heeft het voor elkaar gekregen dat er inmiddels spitzen worden gemaakt in de huidskleur bruin.

Wat heeft dit te maken met het Utrechts festivalbeleid? Kunst verheft, om met het een mooi ouderwets PvdA-woord te zeggen. Kunst inspireert. Kunst maakt je vrolijk of melancholiek, brengt je in vervoe-ring en neemt je mee op reis. Culturele festivals zorgen ervoor dat mensen die geen abonnement heb-ben op het concertgebouw of de schouwburg in aanraking komen met jazz, straattheater, middeleeuw-se muziek of animatie; een greep uit het aanbod in de provincie. De PvdA vindt het van groot belang dat deze festivals er zijn en op een professionele manier en toegankelijk georganiseerd worden. Dat betekent dat artiesten fatsoenlijk betaald moeten worden, ook al is daar nog niet altijd sprake van. Er moet een divers aanbod zijn dat aansluit bij de belevingswereld van de inwoners met al hun verschil-lende achtergronden die deze provincie rijk is. De focus moet niet altijd liggen op de stad Utrecht en een beetje Amersfoort. Ook in de kleinere gemeenten moet er ruimte zijn om hoogwaardige festivals te organiseren of om beginnende organisatoren te ondersteunen om op topniveau te komen. Wij zijn blij dat het college hiervoor extra geld uittrekt, met name voor de programmering in de regio en ter ondersteuning van nieuw talent.

Wel vinden wij het spijtig dat de adviescommissie niet heel divers is van samenstelling, hoewel be-staande uit ongetwijfeld allemaal zeer kundige mensen vanuit uiteenlopende disciplines. Wij onder-steunen de motie die de DENK-fractie zal indienen, waarbij er gevraagd wordt om niet alleen mensen te benaderen, maar om actief de vacatures op te stellen voor de volgende ronde van deze adviescom-missie. Wellicht zullen er zich mensen aanmelden die zich niet in de culturele wereld bevinden. Wij zijn er echter niet met alleen het openstellen van een vacature. Culturele experts met een diverse ach-tergrond komen niet zomaar aanwaaien, zoals een tijdschrift in Sierra Leona. Daarom is onze vraag aan de gedeputeerde wat er nog meer gedaan kan worden om nieuw talent in de coulissen uit onver-wachte hoek te stimuleren en een kans te geven zich te ontwikkelen. Heeft het UFO hierin een rol en wat zou deze rol kunnen zijn?

Het versterken van de festivalsector kost tijd. De bezuinigingen op cultuur uit 2012 vanuit de nationale overheid hebben hun sporen nagelaten en veel organisaties hebben moeite om het hoofd boven water te houden. Provinciale subsidies zijn slechts een klein onderdeel van de financiering van festivals, maar kunnen net het kleine zetje geven om het hoogwaardige aanbod uit de provincie verder uit te bouwen, zodat wij kunnen genieten van prima ballerina's uit Kanaleneiland, rappers uit Brooklyn (Breukelen) en jazz in Eemnes. Voor het zwaar gesubsidieerde politieke theater kunt u geheel gratis en voor niks in deze statenzaal terecht.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Vanmiddag zijn al mooie quotes voor-bijgekomen. De ChristenUnie blijft deze middag aards; dicht bij de grond. Festivals zijn hip. In de af-gelopen jaren is er een enorme toename van festivals met een diversiteit aan thema's en publiek. Een van de redenen hiervan noemde een trendwatcher in de Volkskrant 'de behoefte aan samenzijn en ver-bondenheid met gelijkgestemden in een tijd van verdergaande individualisering'. Op een festival dom-pel je je even onder in een minimaatschappij en stap je in een andere wereld uit de mogelijke sleur van een dagelijks ritme in een breed saamhorigheidsgevoel.

De ChristenUnie gelooft dat mensen creatieve wezens zijn. Kunst en cultuur horen bij ons menszijn en zijn waardevol voor een open en bloeiende samenleving. Culturele festivals zijn plekken waar dat in onze provincie tot uiting komt. Hoewel wij wel onze voorkeuren hebben over de invulling, dat zult u begrijpen.

Ik ben nog eens in het verleden gedoken. Tijdens de statenvergadering van 30 januari 2012 heeft de ChristenUnie een motie ingediend tijdens de behandeling van het festivalbeleid. Hierin vroegen wij inzet op kwaliteitsverbetering en culturele infrastructuur, regionale spreiding van festivals en ruimte in budget voor ontwikkeling en vernieuwing. Destijds heeft deze motie het net niet gehaald. Na acht jaar zien wij deze drie punten wel terug in het statenvoorstel van dit college. Dat is winst en blijikbaar een

kwestie van een lange adem. De ChristenUnie is blij met de verbreding, ruimte en nieuwe accenten in het voorstel. Investeren in kwaliteit in een toegankelijk aanbod voor een breed publiek. Op de eerste plaats staat voor ons meer aandacht voor festivals in Amersfoort en de regio en een gealloceerd budget van bijna de helft van de extra middelen. De gedeputeerde noemde dat dit meer mag zijn. De ChristenUnie heeft in de eerste commissieronde gepleit voor een ontwikkelingsbudget voor festivals die nog niet als subsidiabel beoordeeld worden. Onze fractie is blij dat dit punt is opgenomen in de kaderstelling en daarvoor specifiek middelen gereserveerd worden.

De koppeling van de festivals aan erfgoedlocaties waardoor het prachtige cultureel erfgoed uit deze provincie bekend en beleefbaar wordt. Hiermee wordt tevens de koppeling met de regio benadrukt. Het amendement hebben wij mede-ingediend om de waarde van die koppeling te onderstrepen. Een ander punt is de Fair Practice Code. De ChristenUnie is tegen onderbetaling en uitbuiting. Dat staat nadrukkelijk in ons verkiezingsprogramma. Wij zijn het eens met de manier waarop dit criterium is opgenomen en zien middels het knock-out criterium deze code voldoende geborgd. Wij hebben vertrouwen in de manier waarop de gedeputeerde heeft aangegeven dit thema zorgvuldig te volgen.

Ten slotte zijn wij blij dat de gedeputeerde die de boer op is gegaan en proactief gemeenten heeft benaderd om de hele provincie te kunnen bedienen om een kunstzinnige bijdrage te leveren middels festivals aan een provincie waar het goed wonen en recreëren is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik begin met een citaat van vooraanstaand klassiek componist John Borstlap: "Ingeblikte uitwerpselen, vieze bedden en doorgezaagde lijken zijn geen kunst en als je werkelijk artistiek talent hebt, dan ben je daarin niet geïnteresseerd. Wie is daarin wel geïnteresseerd? Mensen met pretenties maar zonder artistiek talent, die in de arsurditeiten van de kunsttheorie en de 'concept art' de mogelijkheid zien om, ondersteund met gemeenschapsgeld, de rol van kunstenaar te kunnen spelen, zonder alle moeite, inspanningen en capaciteiten die daarvoor nodig zijn. Het is hobbyïsme, door ongetalenteerden gepraktiseerd en door een onnozele overheid in het zadel gehouden." De PVV is geen groot voorstander van het subsidiëren van festivals. Indien een festival onze cultuur, ons landschap, onze erfgoedparels en onze geschiedenis extra goed onder de aandacht brengt, dan is er met ons te spreken. Wij hopen dat er voorstellen komen die dat doen en dat die voorstellen gehonoreerd worden.

Het festival Oude Muziek Utrecht trekt 70.000 bezoekers. Dit zijn vooral mensen die ouder zijn dan 50 jaar en hoog opgeleid. Hoe eenvoudig moet het zijn om dit festival op eigen benen te laten staan? Deze mensen komen niet uit achterstandswijken. Onder deze bezoekers zitten tevens voldoende mensen die het festival zouden kunnen sponsoren of een paar euro meer voor hun kaartje kunnen betalen. Waarom doen wij dat niet? Waarom wordt er kritiekloos geld overgemaakt? Waarom wordt niet met dit festival overlegd om het in een of twee jaar op eigen benen te laten staan? Ik hoor hierop graag de reactie van de gedeputeerde.

De stichting Le Guess Who? krijgt subsidie. Dat festival brengt popmuziek. Pop staat voor populair. Als het populair is, waarom moet daar dan subsidie naartoe? Kan de gedeputeerde mij dat uitleggen? De Nederlandse Film heeft vorig jaar een omzet gehaald van € 700.000.000. Het verschilt af en toe € 100.000.000, maar in die orde van grootte is het jaarlijks. Waarom moet de provincie, de belastingbetaler en de automobilist daaraan bijdragen? Waarom kan zij dat niet zelf als dit de omzet is? De winst van de industrie is niet snel terug te vinden, maar ik zag een aantal grote partijen die tientallen miljoenen euro's winst maken per jaar. Waarom moeten wij daar nog € 200.000 naartoe gooien? Met welk argument?

De stichting SPRING krijgt een kleine € 700.000 subsidie van de overheid met slechts 25.000 bezoekers. Dat is € 25 per kaartje. Dan denk ik aan de leraren, agenten, mensen in de zorg die dag en nacht voor ons klaarstaan en zich net een autootje kunnen permitteren. Dit college zegt tegen hen: "Je gaat meer belasting betalen en wij geven het aan festivals!" Waarom wordt dat gedaan? Als wij iets produceren wat van wereldniveau is, dan kan dat gebruikt worden ter promotie van Utrecht, zoals wij dat bij

onze topsporters doen. Dat gezegd hebbende: de New York Philharmonic draait zonder subsidie met onze Jaap van Zweden. Het is dus toch vooral een 'mindset'.

Dit college heeft volstrekt willekeurig gezegd dat er meer geld wordt uitgegeven aan festivals en dat de belastingen verhoogd worden. Daaromheen is veel verzonnen. Dat bleek bij de behandeling van het initiële voorstel in de commissie dat totaal van tafel werd geveegd, zelfs met steun van de coalitiepartijen. Dan moet je van goeden huize komen. Ik zie de antwoorden op mijn vragen tegemoet.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De heer Dercksen geeft aan dat het Festival Oude Muziek Utrecht alleen voor rijke oude mensen is en dat zij hun kaartje zelf moeten betalen zonder dat de provincie hieraan subsidie verstrekt. Mijn tegenargument zou zijn: wie betaalt bepaald. Als wij willen dat er minder rijke en jonge mensen naar het festival oude muziek gaan, dan moeten wij daar subsidie aan toekennen. Anders wordt het alleen geprogrammeerd voor de rijke elite waarvan wij vinden dat het daarvoor niet alleen bedoeld is. Dat is mijn argument. Wat vindt u ervan dat wij de subsidie om deze reden verstrekken.

De heer DERCKEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! U denkt dat er mensen uit achterstandswijken naar het Festival Oude Muziek Utrecht gaan, omdat subsidiegeld dat toelaat. Is dat uw verklaring?

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Deze mensen gaan niet naar dit festival als je er niks aan doet om hen daar naartoe te trekken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dit is een verantwoordelijkheid van het festival. De gemeente Utrecht heeft allerlei regelingen om mensen met een kleine beurs naar allerlei artistieke zaken toe te laten gaan. Is het dan de taak van de provincie om dat verder te faciliteren? Ik denk van niet. Ik heb het niet verzonnen, maar in de stukken staat dat het publiek hoog opgeleid en ouder dan 50 jaar is. Ik gun het hen van harte. Ik ben voor kunst, maar ik vind niet dat veel dingen gesubsidieerd moeten worden door mensen die hard werken, voor ons klaarstaan en zich net een autootje kunnen permitteren.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Het is een mooi citaat: "Als de wereld begrijpelijk was, dan zou er geen kunst bestaan." Het is echter totaal onbegrijpelijk dat het al jaren bekend is dat in deze sector onderbetaald wordt. Er wordt wel gezegd: "wij erop vertrouwen dat het wel geregeld gaat worden." Volgens de SP is het een keuze die gemaakt moet worden of wij willen dat er een einde komt aan dat er in deze sector onderbetaald wordt of dat wij meer festivals willen. Zo simpel is het. Op het moment dat wij deze adviescommissie niet de regel meegeven dat de Fair Practice Code uitgevoerd moet worden, dan weten wij dat het alleen blijft bij een plan en dat er in de loop van de jaren gekeken wordt hoe dit weggemasseerd kan worden. Dat is volgens ons niet voldoende. Er is extra geld vrijgemaakt. Dat moet in eerste instantie gebruikt worden om dit misverstand weg te werken en vervolgens te kijken om met het overgebleven deel meer festivals mogelijk te maken.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Wie is er verantwoordelijk voor dat deze misstand bestaat?

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Dat zijn de festivalbesturen.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De mensen die voor de festivals werken kunnen zelf de keuze maken om niet te gaan werken voor deze festivals. Men heeft individuele vrijheid om wel of niet voor een festival te werken.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Zo kun je in het algemeen alles goed praten wat niet goed te praten valt. In Nederland is er wetgeving voor het minimumloon en een aantal andere zaken. Dat is niet voor niks, want anders worden mensen uitgebuit. Daar zijn wij tegen. Dat zijn de dingen die wij moeten regelen. Het zijn niet de festivaldirecties die onderbetaald worden.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Wie worden dan wel onderbetaald? Ik hoorde zojuist van de heer Dercksen dat het publiek hoog opgeleid is. Volgens mij is de kunstenaar ook hoog opgeleid. Zij kunnen daar zelf om vragen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik dien hierover een amendement in.

Amendement A13 (SP): geen onderbetaling bij festivals

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 4 maart 2020, ter bespreking van het statenvoorstel Festivalbeleid 2021-2024;

constaterende dat:

al voor de landelijke en provinciale bezuinigingen in 2012 sprake was van onderbetaling binnen de culturele sector;

overwegende dat:

- *onderbetaling onder alle omstandigheden onacceptabel is;*
- *er jaarlijks 520.000 euro extra beschikbaar is gekomen voor het Festivalbeleid in de provincie Utrecht;*
- *een duidelijk onderscheid gemaakt dient te worden gemaakt tussen vrijwilligerswerk en betaalde arbeid;*

besluiten:

het beslispunt aan te vullen met:

"waarbij aan de primaire criteria waaraan de adviescommissie de aanvragen toetst het criterium 'voldoet aan de landelijke code Fair practice over eerlijke betaling' wordt toegevoegd, en bij de secundaire criteria 'Een visie en plan op het gebied van eerlijke betaling op basis van de landelijke code Fair Practice' wordt geschrapt"

De VOORZITTER: Het amendement wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben tweemaal gesproken over dit beleidsstuk, nadat het de eerste keer werd teruggegeven door de commissie. Wij zien een duidelijke verbetering in de nota ten opzichte van de eerste versie. Zeker in het gevraagde besluit zaten oorspronkelijk enorme tegenstrijdigheden. Toch zullen wij tegen de nota stemmen om twee redenen. Allereerst zien wij de provincie niet als verantwoordelijke voor vermaak en spelen. Wat ons betreft worden de middelen anders ingezet, bijvoorbeeld om het serviceniveau van het openbaar vervoer in kleine kernen op niveau te houden. Ten tweede is een groot deel van de inhoud van de festivals strijdig met Gods Woord en de daarin opgenomen 10 geboden. De SGP probeert deze 10 geboden handen en voeten te geven in de samenleving. Als het daarmee strijdt, dan zullen wij tegen de besteding van middelen aan deze evenementen stemmen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! De verdeling van het budget is niet helemaal in balans tussen de twee grote steden Amersfoort en Utrecht ten opzichte van de regio. Positief is dat er wel een budget is voor de regio waardoor nieuwe initiatieven gestimuleerd of doorontwikkeld kunnen worden. Dit is een steuntje in de rug.

Bij de volgende begroting moet wel geïnventariseerd worden hoeveel verzoeken er zijn binnengekomen die niet ingewilligd kunnen worden vanwege het budget, omdat er maar € 250.000 is. Als er veel meer verzoeken binnenkomen die niet gerealiseerd kunnen worden, dan hebben wij niet ons doel bereikt om in de regio festivals en starters hierin te stimuleren. 50Plus zal de motie van DENK steunen.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Gelukkig was er voldoende tijd tussen mijn bijdrage en die van mevrouw Maasdam, zodat niet had hoeven opvallen dat wij gedeeltelijk dezelfde citaten hebben gekozen als ik mijn mond had kunnen houden. Ik had mijn bijdrage willen beginnen met

de eerste zin van het statenvoorstel: "Cultuur is een van de factoren die zorgen voor de identiteit van de provincie." Zo is het. Festivals zijn een mooie manier om mensen bij elkaar te brengen, om elkaar te ontmoeten en elkaar te leren kennen.

DENK is blij dat er in de komende periode meer geld naar festivals toegaat. Het is wel belangrijk dat dit mooie instrument 'festivals' die onze identiteit medebepaalt rechtvaardig wordt ingezet. Dit houdt in dat iedereen eerlijk en gelijk betaald krijgt voor het werk dat hij doet en dat de kansen voor iedereen in gelijke mate aanwezig zijn om een festival te kunnen organiseren, zowel qua spreiding in de regio, als waar de subsidies naartoe gaan. Iedereen moet in gelijke mate een subsidie kunnen aanvragen. Denk hierbij aan aandacht voor multiculturele festivals, festivals rondom straatcultuur en festivals voor mensen met een kleinere portemonnee. Dit zijn festivals waarin verschillende mensen zich kunnen herkennen, waardoor mensen geïnspireerd worden en festivals waar mensen uit de hele regio laagdrempelig naartoe kunnen.

Hoe bereiken wij deze diversiteit? Wat ons betreft beginnen wij bij de commissie die een advies uitbrengt over de toe te kennen subsidies. Uit onderzoek weten wij dat diverse teams beter functioneren en dat het advies dat wij zullen ontvangen van de toekomstige commissies beter worden dan dat zij al zijn als de diversiteit vergroot wordt. Wij weten dat de organisatie hier al wel oog voor heeft, maar dat het in de praktijk nog moeilijk voor hen is om dit te bewerkstelligen. De commissie wordt momenteel voornamelijk samengesteld uit de netwerken van ambtenaren.

DENK gaat samen met GroenLinks, PvdA en D66 een motie indienen waarvan het dictum luidt: "roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- in de toekomst nieuw te vormen commissies samen te stellen op basis van sollicitaties;
- criteria m.b.t. de samenstelling van de commissie op te stellen waar in ieder geval brede expertise en culturele diversiteit een onderdeel van is;
- de vacature die hiervoor wordt opgesteld te verspreiden via verschillende (eventueel nieuwe) kanalen."

Het lijkt ons mooi als wij mensen kunnen prikkelen om te reageren die anders niet in onze sociale netwerken zouden verkeren.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een verhelderende vraag voor mevrouw Bittich. Hoorde ik net het woord 'brede diversiteit'?

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Ja.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Wat betekent dat?

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Overigens staat er 'brede expertise'. Dat houdt in dat wij mensen uit verschillende vakdisciplines betrekken bij de commissie, zoals film, dans et cetera.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Is dat wat wordt bedoeld met diversiteit?

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! In de motie staat 'brede expertise en culturele diversiteit'.

Het lijkt ons mooi dat wij hierdoor mensen kunnen prikkelen om te reageren die anders niet in onze sociale netwerken verkeren. Denk hierbij aan verschillende leeftijden, verschillende vakgebieden en verschillende culturele en etnische achtergronden. Deze diversiteit is in de motie opgenomen. Aangezien ik GS met enige inspiratie naar de tekentafel wil sturen, kunt u denken aan verschillende leeftijden, verschillende opleidingsniveaus en eventueel een niet-expert. Dit kan heel verhelderend zijn. Wij kijken uit naar waarmee GS komt.

Motie M15 (DENK, GroenLinks, PvdA, D66): diversiteit adviescommissie

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 maart 2020, behandelend agendapunt: Festivalbeleid 2021-2024;

constaterende dat:

- *er een ad hoc commissie wordt ingesteld, welke een inhoudelijke beoordeling levert van de individuele festivalaanvragen;*
- *deze commissie een grote rol speelt in de toekenning van de subsidies uit het festivalbeleid;*
- *diversiteit in de samenstelling van de commissie nog geen hard criterium van selectie is;*
- *de criteria waarop de commissie zal beoordelen, o.a. bevatten 'artistieke kwaliteit' & 'bereik van nieuwe doelgroepen';*
- *er op dit moment commissieleden worden gevraagd om deze functie in te vullen;*

overwegende dat:

- *er in het coalitieakkoord ambities zijn geformuleerd i.h.k.v. diversiteit;*
- *diversiteit in de commissie zal leiden tot meer diversiteit in het advies;*
- *het bereiken van nieuwe doelgroepen waarschijnlijker is met een diverse commissie;*

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *in de toekomst nieuw te vormen commissies samen te stellen op basis van sollicitaties;*
- *criteria m.b.t. de samenstelling van de commissie op te stellen waar in ieder geval brede expertise en culturele diversiteit een onderdeel van is;*
- *de vacature die hiervoor wordt opgesteld te verspreiden via verschillende (eventueel nieuwe) kanalen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de beraadslaging.

De eerste termijn van de Staten is onder woorden gebracht. Ik geef het woord aan de gedeputeerde Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de complimenten die ik heb mogen krijgen. Wij hebben een bijzonder traject doorlopen. Tijdens de eerste bespreking heb ik gemerkt dat de tekst soms nog wat scherper kon en dat het nog even zoeken was voordat iedereen begreep hoe het festivalbeleid werkt. Dit doen wij eens in de vier jaar. Daarom ben ik blij dat er een goede informatiesessie is geweest, een goede discussie in de tweede ronde en dat er een nota ligt waarmee wij goed uit de voeten kunnen.

Een aantal van u heeft aangegeven dat cultuur, cultuuruitingen en het vormgeven aan cultuur ontzettend belangrijk is. Dit bepaalt iets over de identiteit en de aantrekkelijkheid en een goed cultureel klimaat is een goed vestigingsklimaat, zoals de heer Kocken zei. De mensen willen hier graag komen en bedrijven willen zich hier graag vestigen. Er is voor gekozen om de huidige festivalstructuur te versterken. Daar ben ik heel blij mee, omdat festivals de plek zijn waar iedereen elkaar kan ontmoeten en kan genieten.

Het is van belang dat festivals van artistieke en goede zakelijke kwaliteit zijn. Dat moeten wij goed vasthouden. Kijkend naar de festivals ben ik het eens met de uitspraak dat veel festivals in de stad Utrecht plaatsvinden. De kwaliteit van de festivals in de stad Utrecht is de ambitie die wij willen vasthouden. Tegelijkertijd gaan wij extra geld vrijmaken dat met name besteed wordt om de festivals in Amersfoort en de regio te versterken. Alles wat er aan voorstellen komt om het in de regio van de grond te krijgen, ondersteun ik van harte.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het is prima als er activiteiten buiten de stad Utrecht georganiseerd worden, maar in het initiële statenvoorstel stond dat de kans groter is dat dit leidt tot kwalitatief onvoldoende festivals waarnaar geen vraag is. Er gaat een geforceerd aanbod ontstaan. Geldt dat niet meer?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Ik zal daarop terugkomen in mijn uitleg van hoe de adviescommissie dat gaat toezeggen. Wij moeten alleen festivals honoreren die een goede kwaliteit hebben. De artistieke en zakelijke kwaliteit moet op orde zijn. Als wij daar niet in geloven, dan moeten wij dat niet willen ondersteunen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Mijn vraag gaat over het organiseren van festivals in de regio. U schreef in het eerste voorstel: dat gaan wij niet doen. Als wij dat gaan doen, dan leidt dat tot geforceerd aanbod. Mijn vraag was: geldt dat nog steeds?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Die passage hebben wij bewust uit de nota gehaald, omdat het niet door geld gedreven mag worden. Het mag niet zo zijn dat er budget is en er daardoor festivals komen. Wij hebben gezegd dat er een verhoging is van het budget van € 700.000 naar € 1.200.000. Hiervan zal de helft nodig zijn om de kwaliteit te borgen en aan de codes te voldoen. Met de andere helft wordt gekeken hoe wij goede aanvragen krijgen, die aan een bepaalde kwaliteit moeten voldoen, vanuit de stad Amersfoort en de regio's. Deze kunnen wij dan honoreren. Als deze voorstellen er niet komen, dan honoreren wij deze niet. Ik hoop van harte dat er zoveel goede voorstellen komen dat de adviescommissie mij adviseert om het bedrag van € 250.000 te verhogen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! In het initiële stuk staat dat dit tot niet-voldoende kwaliteit zal leiden. Hoe heeft u dit op kunnen schrijven?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik heb deze passage uit de nota gehaald, omdat deze onduidelijkheid oproep. Zoals ik het zojuist heb uitgesproken is het de bedoeling.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! De woorden van de gedeputeerde en de heer Dercksen brengen bij mij een wat andere zorg naar boven. De gedeputeerde geeft aan dat de artistieke en zakelijke kwaliteit de harde norm is. Ik lees in het statenvoorstel dat er een rechtvaardige beoordeling moet zijn, juist omdat je appels met peren vergelijkt. De internationale festivals zijn van een andere orde dan de regionale festivals. Het kan niet zo zijn dat u alles langs exact dezelfde maat laat gaan. Daarover hoor ik graag uw mening.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De festivals uit de regio moeten een regionale uitstraling hebben en niet alleen voor een gemeente of een wijk georganiseerd worden. Dat is van een andere orde dan de grotere festivals waarbij wij uitgaan van een nationale of internationale uitstraling. Voor de regio is de gevraagde kwaliteit minder.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Zijn er dan verschillende meetlatten voor de regionale festivals en voor de festivals met een internationale en nationale status?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ja. Aangezien wij nu over de regio's spreken, zal ik gelijk doorgaan met het amendement van de VVD, FvD, CDA, ChristenUnie en 50Plus. Het is positief dat in het criterium wordt aangegeven dat het mooi zou zijn als er meer optredens in de regio gaan plaatsvinden. Het zou mooi zijn als gevestigde festivalorganisatoren zeggen dat zij naast hun activiteiten in de stad Utrecht iets gaan organiseren in IJsselstein, Amerongen of Soest. Het zou nog veel mooier zijn als dit een leerproces is voor de regio door daarin meegenomen te worden. Ik lees in dit amendement dat u het heel goed vindt en dat het prima is dat op erfgoedlocaties producties worden gemaakt. Daarnaast zou u met dit amendement ook tevreden zijn over de regio. Als dat ertoe leidt, dan ben ik daar ook tevreden over.

Er zijn voor het eerst een aantal codes opgenomen: de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit en Inclusie. De intentie die de heer Eggermont heeft uitgesproken omarm ik: hoe zorgen wij ervoor dat er een fatsoenlijke betaling is van partijen die deelnemen en opvoeringen doen bij de festivals? Dat onderschrijf ik volledig. Het is echter al heel stevig dat wij dit als secundair criterium hebben opgenomen. Ik pleit ervoor om de artistieke en zakelijke kwaliteit als primair criterium te houden. Dat betekent niet dat de codes aan de kant worden gegooid, want dat zijn belangrijke voorwaarden. Wij willen op een goede manier invulling geven aan de Fair Practice Code. Echter, de provincie is niet de enige die subsidie verleent aan een festival; gemeenten subsidiëren soms en private partijen doen mee als sponsoren. Dit is nieuw voor de provincie. De festivalorganisatoren moeten bij alle codes aangeven hoe zij daaraan invulling gaan geven. Wij gaan dat volgen. Dat is het flankerend beleid

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Het is leuk dat u aangeeft dat u voorrang geeft aan de zakelijke kwaliteit. Echter, hoe zakelijk is het als mensen onderbetaald worden binnen het bedrijf? Dat is niet zakelijk. Wat is het probleem als wij zeggen dat wij van de codes een primaire voorwaarde maken, zodat het voor de adviescommissie duidelijk is wat er in de aanvraag moet staan.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het primaire criterium is de kwaliteit van wat er gaat gebeuren. Deze code is nieuw. De festivalorganisatoren moeten in hun aanvraag toelichten waarom en hoe zij deze code gaan invullen. Dat moet voor 1 april gebeuren. Over de invulling daarvan worden afspraken gemaakt met de partijen die gaan optreden. Dan moet het daadwerkelijk gebeuren. De provincie zet dit als secundair criterium neer en wij gaan dit goed monitoren. Het kan zo zijn dat wij dit over vier jaar op een andere manier gaan doen, maar momenteel is dit een goede stap.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! Daarmee wordt ervoor gekozen om geen einde te maken aan de onderbetaling. De organisaties moeten een plan maken, maar dat betekent niet dat de onderbetaling stopt. Begrijp ik dat goed?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Wij gaan volgen of de onderbetaling stopt. Dit zal aan de orde komen in de voorwaarden om een subsidie te verlenen. Als hieraan niet voldaan wordt, dan gaan wij daarover in gesprek.

De Code Culturele Diversiteit en Inclusie is heel belangrijk. Dat moet niet een los aspect zijn, maar gegrond worden in allerlei aspecten. De festivalorganisatoren moeten dat invulling geven binnen hun eigen organisatie en binnen het programma dat zij maken. Ten tweede is gesproken over de externe adviescommissie.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het FvD vindt deze code niet noodzakelijk. Eerst zegt u dat het primaire criterium de artistieke en zakelijke kwaliteit is. Later zegt u dat het programma aangepast moet worden aan de Code Culturele Diversiteit en Inclusie. Hoe gaat dat samen? Dit zijn twee totaal verschillende zaken.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Diversiteit is een heel breed begrip. Een programma kan gemaakt worden voor een brede doelgroep, voor diverse locaties et cetera. Naast dat een organisatie moet aangeven wat zij gaat doen, is mijn vraag aan de adviescommissie dat er een divers programma komt met een diversiteit aan festivals die voor een breed scala aan doelgroepen toegankelijk is. Ik onderschrijf wat de heer Dercksen zegt over het Festival Oude Muziek en dat je hiervoor een bepaald publiek trekt. Dat vind ik geen probleem zolang er ook festivals zijn die andere doelgroepen bedienen. Dat is het brede plaatje van hoe de adviescommissie de aanvragen moet beoordelen.

De motie van DENK over deze code heeft mij aan het denken gezet hoe wij dit op een goede manier invulling kunnen geven. Bij de volgende ronde kunnen wij wellicht een profielschets toevoegen aan de stukken van de criteria waaraan de leden van de adviescommissie moeten voldoen. Het tweede is dat het goed naar buiten toe gecommuniceerd moet worden dat hier een adviescommissie is met dit pro-

fiel. Dan kom ik bij de vraag van mevrouw d'Hondt, want ik worstel zelf met de procedure. Daar moet ik goed over nadenken. Als het een formele sollicitatieprocedure wordt, dan moet het heel netjes gebeuren. Het is aan mij dat deze commissie er komt en de partijen uitgekozen worden. Soms moet je mensen vragen om in een commissie te komen. Dit zijn mensen die een brede deskundigheid en expertise moeten hebben. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen die momenteel in de adviescommissie zitten dat hebben. Er zit iemand met een achtergrond in diversiteit. Als ik kijk naar de culturele achtergrond, dan is het vrij homogeen. Het is prettig als deze groep veel breder en meer divers is qua achtergrond. Dan moet je soms mensen vragen deel te nemen aan deze commissie.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoorde dat de gedeputeerde het als een bezwaar voelde dat hij dit netjes moet gaan regelen. Hopelijk is dat een verspreking, want ik ga ervan uit dat het college alles netjes regelt. Ik hoorde hem ook een aantal dingen benoemen waardoor ik op de vraag kom: gaan wij het redden in de tijd als wij op tijd een advies moeten hebben zodat wij in de landelijke rondes kunnen meedraaien?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik meen dat de motie betrekking heeft op de vorming van de volgende adviescommissie.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Het geldt inderdaad niet voor deze commissie. Dat zou heel onrealistisch zijn.

Ik reageer op de moeilijkheden die u voorziet. U vraagt zich af of de motie organisatorisch uit te voeren is, omdat er soms mensen gevraagd moeten worden. In beginsel zie ik daarin geen probleem. Het derde punt is dat wij de vacature breed verspreiden. Het idee is dat er veel reacties uit verschillende kanalen komen. Als iemand echt iemand op het oog heeft, dan is het niet veel moeite om iemand te wijzen op de vacature.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik wil daarin de ruimte krijgen, want wij moeten zorgen voor de goede kwaliteit van mensen. Sommige mensen hebben een zetje nodig om erbij te komen. Wij willen allebei hetzelfde.

De komende jaren wordt gemonitord hoe alle codes ingevuld worden.

Er is gevraagd hoe wij ervoor zorgen dat er op 1 april voldoende aanvragen liggen. In zijn algemeenheid kan ik u zeggen dat bijna alle mensen in de festivalorganisatie vrij goed weten dat bij de provincie subsidie te verkrijgen is voor festivals. Dat is niet iets wat zij de laatste maand weten of wat zij pas na het PS-besluit horen. De meesten weten dat al sinds de afgelopen jaren of eind vorig jaar. Wat dat betreft zal het geen probleem zijn om voldoende aanvragen binnen te krijgen.

Er is het totale budget, het budget voor de regio en het ontwikkelbudget van € 15.000. Laat de aanvragen maar komen. De adviescommissie zal dit wegen en ik kijk uit naar haar advies. Het kan zo zijn dat de adviescommissie zegt dat zij voor het komend jaar voor € 70.000 gelden heeft die zij wil besteden en dat zij adviseert om daarin te schuiven of dat er voor meer dan € 250.000 aan aanvragen binnenkomt. Ik wil de aanvragen binnen laten komen en de adviescommissie de ruimte geven om ons een advies te geven hoe daarmee om te gaan. Stel dat er onvoldoende aanvragen komen, dan vragen wij de adviescommissie om een advies hoe wij daarmee om kunnen gaan.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik sprak over de flexibiliteit om in te spelen op de ontwikkelingen. De gedeputeerde zegt dat hij de aanvragen afwacht. Hoor ik het goed dat de gedeputeerde meedenkt over flexibiliteit?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat klopt. Het kan zelfs zo zijn dat veel aanvragen nog niet helemaal voldoen, maar die wij over een of twee jaar wel kunnen helpen. Ik weet niet wat er gaat komen. Die ruimte geef ik de adviescommissie om daar zoveel mogelijk mee te kunnen spelen, zodat het budget zo goed mogelijk besteed wordt.

In het voortraject is gevraagd wat wij doen met het budget als er niet voor € 250.000 aan aanvragen komt. Er is een totaalbudget en een afgezonderd budget. Als het afgezonderde budget niet gebruikt wordt, dan valt het terug op het geheel. Dan blijft het wel voor het festivalbeleid beschikbaar.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De heer Kocken sprak over flexibiliteit. Dat is tevens een belangrijk punt voor het FvD. Ik ben blij met uw toezegging dat u de adviescommissie flexibiliteit meegeeft. Stel dat de commissie bij u terugkomt en zegt dat er voor € 1.300.000 geweldige festivals in de stad Utrecht zijn waar al het geld naartoe kan gaan. Of dat er niks in de regio's geprogrammeerd wordt. Wat doet u dan? Gaat u daar dan niet mee akkoord?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! In de criteria staat dat het een pluriform aanbod moet zijn. Dat gaat over het type festival en waar het vandaan moet komen. Vier jaar geleden zijn er festivals afgewezen, omdat zij geen goede artistieke kwaliteit hadden of de organisatie niet op orde hadden.

De VOORZITTER: Dit is geen antwoord op de vraag. De heer Dinklo vraagt wat u doet als wordt geadviseerd om alle festivals in de stad Utrecht te laten plaatsvinden.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dan blijkt het zo te zijn dat er nergens anders goede aanvragen vandaan zijn gekomen. Dat kan ik mij niet voorstellen. Mevrouw Maasdam sprak over het flankerend beleid. Dat gaan wij inzetten om de monitoring goed op orde te krijgen, zoals voor de toepassing van de codes. Het flankerend beleid richt zich ook op het Utrechts Festivaloverleg dat heel goed werk heeft gedaan, ook in onderlinge samenwerking tussen de festivals door hen een goede opdracht mee te geven. Het kan zo zijn dat wij de komende drie jaar tegen dingen aanlopen die wij nog vergeten zijn en waar wij nog wat mee moeten. Het is een soort achtervang.

De heer Dercksen heeft nog een vraag gesteld. Als je iets met cultuur wilt doen, dan moet je investeren. Dat kost geld. Alle festivals moeten wel aan de kwaliteitseisen voldoen. De adviescommissie toetst dit. Een festivalorganisatie krijgt soms meer geld, omdat zij het festival opzet en zij het jaar daarop minder geld nodig heeft. De adviescommissie speelt daarmee welk bedrag men vrij gaat maken. Het zou heel mooi zijn dat de private sector veel meer gaat meebetalen aan de culturele festivals.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Zolang je subsidie uitkeert, zal de commerciële sector geen geld overmaken. Waarom zouden zij dat doen? Ik had een aantal vragen, maar laat ik deze samenvatten in de vraag van het Nederlands Filmfestival en het Festival Oude Muziek. Op het Festival Oude Muziek komen 60.000 mensen. Dat is een succesvol festival. Waarom gaat u niet met deze mensen praten over de mogelijkheid om het festival over een aantal jaren zonder subsidie te organiseren. Het Nederlands Filmfestival is een heel duur festival. Hieraan betalen wij € 200.000 terwijl de omzet van de filmindustrie heel groot is. Waarom praat u niet met de organisatie om hiermee te stoppen omdat € 200.000 het verschil niet maakt. Waarom kan dat niet? Waarom blijven wij elk jaar geld overmaken?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De adviescommissie gaat beoordelen aan welke festivals de provincie een bijdrage gaat leveren. Voor een festival leveren de provincie, de gemeenten en het Fonds Podiumkunst een bijdrage. Er zijn veel partijen die een bijdrage leveren, waarvan de provincie maar een klein deel bijdraagt. Het is een interessante oproep om aan de orde te stellen hoe de private sector de toegangsgelden gaat verhogen. Door het verhogen van de toegangskartjes wordt de toegankelijkheid meer hoogdrempelig. Daarin zit een balans. Ik mag verwachten van de organisatoren dat zij de private partijen zoveel mogelijk opzoeken. Ik zie het niet voor mij dat culturele festivals kunnen plaatsvinden zonder de overheid. Daar is de overheid en geld bij nodig.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat is de gedachte dat zij niet zonder ons kunnen. Denkt u dat het filmfestival niet gehouden wordt als de provincie geen € 200.000 overmaakt? Natuurlijk wel. U moet het hen dan wel vertellen dat zij het een keer zonder de provincie moeten doen. Waarom zou het Festival Oude Muziek geen sponsors kunnen vinden? Daar zullen veel mensen tussen lopen die geïnteresseerd zijn om het te sponsoren. In andere landen is er niet veel minder kunst, maar is het anders georganiseerd. Waarom maken wij geen kleine stap door te zeggen dat wij stoppen

met het geven van € 200.000 subsidie aan het Nederlands Filmfestival en dat het Festival Oude Muziek zonder ons geld kan?

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Er zijn twee punten. Doordat de provincie en de gemeenten geld geven gaat het Fonds Podiumkunst nog meer geld geven. Zo zit het systeem in elkaar. Het tweede punt is dat de fondsorganisaties een marketingafdeling hebben. Anders ondersteunt het UFO hen daarin om de marketing te doen bij de overheid en bij het bedrijfsleven.

De VOORZITTER: Ik stel voor om u de gelegenheid te bieden om te spreken in de tweede termijn, omdat er twee amendementen zijn ingediend en een motie. Daarop kunt u reflecteren vanaf uw zitplaats.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording en het meedenken in de afgelopen weken. Dat heeft het verschil gemaakt.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik bedank de gedeputeerde voor het meedenken. Ik merk in zijn bewoording dat hij meegaat in de flexibele invulling van het budget. Wij geven hem daarin het vertrouwen en kijken naar het resultaat. Dan zullen wij gesprek verder aangaan. De motie van DENK zullen wij niet steunen, omdat de commissie samengesteld moet worden op basis van kwaliteit in plaats van diversiteit.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb nog een vraag over de artistieke en zakelijke kwaliteit. De gedeputeerde zei dat er sprake is van twee meetlatten: regionaal en nationaal/internationaal. Is de commissie zich ervan bewust dat zij op die manier naar de verschillende festivals kijken? Is deze boodschap aan haar meegegeven? Zo niet, zou de gedeputeerde deze dan alsnog nadrukkelijk kunnen meegeven?

De heer KAMP (D66): Mijnheer de voorzitter! Dank voor de beantwoording van de gedeputeerde. D66 gaat het amendement van de VVD steunen, omdat uit de beantwoording van de gedeputeerde blijkt dat wij daarmee iets verder komen. Ik vraag mij wel af of dit niet in de commissie besproken moet worden.

Het amendement van de SP over de Fair Practice Code steunt D66 niet. Er is sprake van een inspanningsverlichting. Dat vinden wij op dit moment voldoende. Er moet gekeken worden naar de ontwikkelingen door de jaren heen. Dit is een flinke verbetering.

Dank voor de beantwoording op de motie van de DENK-fractie. Wij zien dit als een flinke aanmoediging, want wij zien de worsteling om hieraan handen en voeten te geven.

Ik gun iedere partij een duidelijk standpunt hierin. Ik snap dat de PVV en de SGP tegen dit voorstel zijn. Ik vind het echter jammer dat de SGP tegen dit voorstel stemt, omdat zij er zelf geen gebruik van maakt. Veel andere mensen doen dat echter wel. Ik zit hier om een integrale afweging te maken. Moet je hier levensbeschouwelijk op ingaan? Ik ben zelf humanist en gun het andere mensen dat zij aan iets kunnen deelnemen.

De heer EGGERMONT (SP): Mijnheer de voorzitter! De beantwoording van de gedeputeerde vindt de SP teleurstellend, zeker voor een sociaal-democraat. Enkel het monitoren van blijvende onderbetaling houdt de onderbetaling niet tegen. De gedeputeerde heeft aangegeven dat het wellicht een idee is om dit probleem over vier jaar anders aan te pakken. Daarmee heeft hij aangegeven dat de huidige aanpak niet voldoende is. Ik vraag de Staten daarom het amendement van de SP te steunen.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een korte reactie op de opmerking van de heer Kamp. Iedereen zit hier met een bepaalde politieke kleur. Ik verwoorde de opvattingen van de SGP die inderdaad soms effect hebben op mensen. Dat heeft iedere opvatting die hier geuit wordt. Of je voor openbaar vervoer bent waarvan de kleine kernen kunnen genieten of waarvan alleen de steden gebruik kunnen maken. Dat raakt ook mensen. Als je die parallel trekt, dan zit ik hier

voor een algemene afweging van middelen. De afweging van de SGP is dat wij hier niet aan meebetalen vanuit onze visie, maar bijvoorbeeld wel aan openbaar vervoer.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik heb geen antwoord gekregen op mijn voorstel. Daarom zal ik het als vraag stellen. Is de gedeputeerde bereid om een inventarisatie te doen van de verzoeken uit de regio die niet gehonoreerd kunnen worden omdat het budget op is?

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik hoop dat u de motie van DENK ziet als iets om over na te denken. Ik weet dat u het hoog in het vaandel heeft om diversiteit te vergroten. Op deze manier kunnen wij daaraan bijdragen. Ik heb een korte reactie op de heer Dinklo. Diversiteit hoeft kwaliteit niet in de weg te staan. Die twee kunnen prima samengaan.

De VOORZITTER: Ik kijk naar de gedeputeerde voor de beantwoording vanachter uw tafel.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Er zijn twee vragen gesteld in de tweede termijn. De eerste vraag kwam van mevrouw Maasdam. Binnenkort ga ik de adviescommissie officieel instellen en hen iets teruggeven over hoe wij hierover hebben gesproken. Wat u zegt staat een beetje in de notitie, maar ik merk dat de Statenleden op een aantal punten accenten hebben gelegd. Dat moet duidelijk gemaakt worden aan de adviescommissie. Dat zal ik meenemen richting de adviescommissie.

Mevrouw Hoek, wat zou het mooi zijn als wij veel goede voorstellen uit de regio krijgen en wij te weinig geld zouden hebben. Dat is een van de onderwerpen van het gesprek met de adviescommissie. Ik heb goed gehoord dat de Staten meer in de regio wil produceren. Met de € 250.000 kunnen wij het nodige doen. Ik zal aangeven dat zij bij goede voorstellen de ruimte krijgt en mij het advies mag geven dat de € 250.000 verhoogd moet worden, zodat niemand teleurgesteld hoeft te worden. Die ruimte geef ik aan de adviescommissie. Laat eerst de voorstellen binnenkomen, want dan weten wij waarover het gaat. Als er dan meer ruimte moet komen voor de regio, dan zou dat heel mooi zijn.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Het is mooi dat u wilt kijken of het gehonoreerd kan worden als er een mooi voorstel komt.

De heer VAN MUILEKOM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Binnen het totale budget.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Geweldig. Dat is een mooi antwoord. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw beantwoording. Wij gaan straks over tot de besluitvorming over dit voorstel. De beraadslagingen hierover zijn afgerond.

Moties vreemd aan de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dit agendapunt splitst zich in een aantal onderdelen. Agendapunt 18a is de motie vreemd aan de orde van de dag over de vrouwen prijzen. Agendapunt 18b wordt de motie die wij hebben opgewaardeerd tot een motie vreemd aan de orde van de dag van het FvD. Onder agendapunt 18c bespreken wij het vragenhalfuurtje waar een tweetal sets vragen gesteld worden door de PvdA en het FvD.

Motie vreemd aan de orde van de dag Vrouwen prijzen, ingediend door GroenLinks e.a.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan mevrouw Boelhouwer.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Aanstaande zondag 8 maart is het internationale vrouwendag. Dat is voor veel collega's en voor mij de aanleiding om een motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen om een prijs in het leven te roepen en de schijnwerper te zetten op

een vrouw die iets betekent of een voorbeeld is voor andere vrouwen. Dat hoeft geen vrouw in de politiek te zijn. Dat kan ook in de sport, het bedrijfsleven of het verenigingsleven zijn, als zij maar een rol speelt in het leven van vrouwen en eventueel vrouwenemancipatie.

Is dat nog nodig anno 2020? Dat is wel degelijk nodig. Wij schrokken in december vorig jaar van het rapport dat de index weergeeft van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Nederland is maar liefst elf plaatsen gezakt naar de plaats 38. Dat is aanleiding voor enige zorg. Er is sprake van een loonkloof waaraan van alles moet gebeuren en de rol van vrouwen in de politiek is nogal beslissend.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De FvD-fractie was zeer verbaasd over deze motie vreemd aan de orde van de dag. U noemt het onderzoek. Heeft u weleens gehoord van 'leiden bij principe'.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ja, ik ken die uitdrukking.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Dan weet u vast wat mijn vervolgvraag is. Het is prachtig dat u een prijs wilt instellen, of eigenlijk niet, maar daar zal ik in mijn bijdrage op terugkomen. Als u dat zo belangrijk vindt, waarom doet u dan niet wat u verkondigt in de besturen waarin GroenLinks deelneemt?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks heeft acht jaar een vrouw als gedeputeerde gehad. GroenLinks levert op een heleboel plekken in de provincie wethouders. In het algemeen is het nog best lastig in de provincie. Er zijn twee vrouwelijke burgemeesters. Van de 100 wethouders zijn er 30 vrouw en in de helft van de gemeenten zijn minder dan 30% vrouwen lid van de gemeenteraad. GroenLinks is niet de enige die daarover gaat. U begrijpt dat ik dat zou willen, maar wij respecteren de democratie. Wij gaan niet over andere partijen daarin.

De VOORZITTER: De heer Dinklo mag tot slot een vraag stellen. U krijgt de gelegenheid om vanuit uw fractie te reageren op uw voorstel.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! In het huidige college zit een mannelijk gedeputeerde van GroenLinks. Als u het zo belangrijk vindt, waarom zit hier dan geen vrouwelijk gedeputeerde? De heer Bart sprak over 25.000 hoogopgeleide vrouwen in deze provincie. Zijn al die vrouwen minder goed dan de heer Van Essen of heeft u toch voor kwaliteit gekozen? Of zijn deze vrouwen geen lid van GroenLinks? Wat u doet lijkt hypocriet. Als u het zo belangrijk vindt, maak dan het verschil en noem een vrouw als gedeputeerde.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de heer Dinklo klaar is met zijn interruptie. Mevrouw Boelhouwer antwoord hierop en dan krijgt mevrouw Bittich het woord.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks levert veel vrouwelijke gedeputeerden in de rest van het land. In Utrecht is het toevallig een man nadat er acht jaar een vrouw op deze plek gezeten heeft voor GroenLinks.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Mijn drang om op te staan was om een opmerking te maken naar de heer Dinklo. Ik weet niet of u dat toestaat.

De VOORZITTER: Ik wil u dat toestaan, maar wijs u er allen op dat er een voorstel voorligt tot het instellen van een prijs. Langzamerhand ontwikkelt zich een ander debat dat reuze interessant is, maar niet geagendeerd staat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! In de motie staat dat vrouwen niet hetzelfde podium hebben als mannen. Over welk podium gaat het?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het gaat over allerlei podia. Vrouwen staan vaak minder voor het voetlicht en pakken minder vaak het podium. Dat heeft ermee te maken dat zij weinig voorbeelden, rolmodellen en inspiratiebronnen daarvoor hebben. In de politiek zijn er vrouwen die geen zin hebben om toegesproken te worden op manieren waarop wij elkaar soms toespreken of om allerlei kritiek over zich heen te krijgen op social media. Dat kan een reden zijn voor vrouwen om het podium aan hen voorbij te laten gaan. Daarom zijn er veel rolmodellen en voorbeelden nodig.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb geen podium gehoord waar vrouwen niet de mogelijkheid hebben om te acteren. Weet u wanneer het internationale mannendag is?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Nee, dat weet ik niet. Weet u dat wel?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Dat weet ik natuurlijk wel. Ik ga geen vragen stellen die ik niet kan beantwoorden. Het geeft een ongelijkwaardig beeld dat u wel de dag van de vrouwen wilt belonen en niet de dag van de mannen.

De VOORZITTER: De interruptie van de heer Dercksen is afgelopen. Mevrouw Boelhouwer rond af.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik heb uitgelegd dat er een index is waaruit blijkt dat er een groot verschil is tussen mannen en vrouwen. Dit geldt ook voor de politiek. Ik heb net een aantal voorbeelden gegeven van de provincie Utrecht.

Helpt dan het instellen van deze prijs? Dat zal niet helemaal helpen en is slechts een ding dat nodig is. Er zijn quota en voorzieningen nodig en daarover moet gerapporteerd worden. Deze motie gaat over een prijs die ter inspiratie voorbeelden en rolmodellen ophaalt. Wij hopen volgend jaar bij de eerste prijsuitreiking te zijn. Wij hopen dat er veel vrouwen genomineerd worden en dat u uw best ervoor doet om vrouwen voor te dragen die daarvoor mogelijk in aanmerking komen.

Vanuit de gezamenlijkheid van deze motie zijn er allerlei vrouwen bereid om mee te denken over de organisatie van deze prijs.

De VOORZITTER: Het reglement van orde schrijft voor dat namens GS de gedeputeerde reageert op de motie vreemd aan de orde van de dag. In dit geval is dat de heer Strijk.

De heer STRIJK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik kan mij voorstellen dat u benieuwd was wie hier namens het college zou staan. Bij het constituerend beraad was dit voor het college niet direct scherp, maar ik vind het mooi om het woord tot u te mogen richten. Het college begrijpt de timing van de motie in het licht van aanstaande zondag en vindt het een sympathiek voorstel om hiermee aan de slag te gaan. Anderzijds lijkt het mij bij dit voorstel goed dat u dit debat met elkaar voert en ons wel of niet de opdracht geeft. Het college zal daarover niet een te stellige mening meegeven in uw richting. Ik ga een overweging meegeven voor het eventuele debat. Weet dat er een provinciale erepenning is die in bredere zin inzetbaar is en wel eens aan vrouwen is verstrekt.

U geeft het college de opdracht. Als de meerderheid van de Staten hiermee instemt, dan zal het college het voorstel verder uitwerken met criteria, de timing van de uitreiking van een prijs en mogelijke juryleden. Voordat ik dat voorstel aan de Staten doe toekomen, zou ik het leuk vinden om u informeel de kans te bieden om daarover mee te denken. Als de Staten deze motie ondersteunen en mochten er onder u mensen zijn die het leuk vinden om hierover mee te denken, dan weet u mij te vinden en maak ik graag deze afspraak met u. Het lijkt mij goed om u op deze manier hierbij te betrekken. Het college legt het advies open bij u neer. Wij zullen de opdracht zeker gaan uitvoeren als u daarom vraagt.

De VOORZITTER: Ik bied u allen de gelegenheid vanachter uw bureau om kort te reageren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik zou het prettig vinden als wij vanachter het kathedraal kunnen reageren.

De VOORZITTER: Dat is goed. Ik geef het woord aan de heer De Brey.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! Dit is een leuk onderwerp. Zondag is het 8 maart. Ik heb privé mijn hart vastgehouden met deze motie van GroenLinks en anderen. Daar moeten wij blij om zijn, mijnheer Dinklo en mijnheer Dercksen, want morgen is het de dag van de maximum snelheid. Het had kunnen gebeuren dat er een voorstel was ingediend voor die dag.

De VVD-fractie heeft erover gesproken of een vrouwenprijs een kerntaak van de provincie is en of wij daarin het voortouw moeten nemen. De punten die u adresseert, zoals de index, zijn belangrijk en hierin kunnen wij zeker een aantal stappen zetten. Het is een sympathiek voorstel, maar de VVD maakt hier en daar een afweging. Op een punt horen wij graag een reactie van mevrouw Boelhouwer. De prijs moet perse naar een vrouw, terwijl er mannen of transgenders zijn die zich ook inzetten voor emancipatievraagstukken. Zou hiervoor een kleine wijziging in het dictum doorgevoerd kunnen worden? Ik hoor graag een reactie op deze vragen. Als u in het vervolg geïnspireerd moet worden voor een motie, kijk dan eens op fijnedagvan.nl. Hierop is te zien dat elke dag een motie waard kan zijn.

De VOORZITTER: De reactie van mevrouw Boelhouwer krijgt u aan het eind van de ronde die wij maken door de Staten. Ik herinner mevrouw Boelhouwer eraan dat de motie nog ingediend moet worden.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik dien de motie nu in.

Motie M14 vreemd aan de orde van de dag (GoenLinks, DENK, SP, PvdD, 50Plus, PvdA, CDA, D66): vrouwen prijzen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op woensdag 4 maart 2020;

constaterende dat:

- *Nederland 11 plekken is gezakt op de jaarlijkse Global Gender Gap Index, de ranglijst over ongelijkheid tussen mannen en vrouwen van het World Economic Forums;*
- *in Provinciale Staten van Utrecht de helft van de volksvertegenwoordigers uit vrouwen bestaat en daarmee het goede voorbeeld wordt gegeven;*
- *er in de hele provincie Utrecht veel vrouwen zich inzetten voor de maatschappij;*

overwegende dat:

- *deze vrouwen als voorbeeld dienen voor andere vrouwen in de provincie;*
- *er binnen de provincie Utrecht nog geen prijs bestaat voor vrouwen die zich inzetten voor de maatschappij;*
- *zij niet altijd een podium krijgen waar hun inzet wordt gezien en erkend;*
- *het op 8 maart Internationale Vrouwendag is;*
- *dit een mooi moment is om ons als Staten uit te spreken voor een prijs om vrouwen meer voor het voetlicht te brengen;*

verzoeken het college:

- *een jaarlijkse prijs in te stellen voor een vrouw in de provincie Utrecht die zich zichtbaar heeft ingezet voor de maatschappij in het algemeen en vrouwenemancipatie in het bijzonder;*
- *een jury te benoemen die nominaties verzamelt en op basis daarvan de persoon kiest die dat jaar de prijs wint;*
- *deze prijs de Bakhuis-Wolters onderscheiding te noemen, naar het eerste vrouwelijke Statenlid in de provincie Utrecht.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de be-
raadslaging.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! De eerste alinea's zouden eigenlijk uitgesproken worden door mijn fractiegenoot mevrouw Pouw, maar wij mogen maar een woordvoerder achter het kathedr zetten. Daarom spreek ik de volgende woorden namens mevrouw Pouw: "Mijnheer de voor-
zitter! Ik heb overwogen of ik over deze motie het woord moest voeren. Ik heb immers de vraag ge-
steld gekregen of het FvD de motie mede wilde indienen. Ik vermoed dat het verzoek aan mij gericht was, omdat ik vrouw ben. Echter, ik laat mij graag definiëren door veel eigenschappen, maar niet door mijn geslacht. Dat vind ik stigmatiserend en een vorm van identiteitspolitiek waar wij tegen zijn. Ik laat het woord graag voeren door onze woordvoerder sociale agenda die toevallig een man is."

Dank voor deze motie. Om direct duidelijk te zijn: de FvD-fractie zal deze motie niet steunen, vanwe-
ge de reden die is genoemd door mijn collega mevrouw Pouw. Het FvD is tegen elke vorm van identi-
teitspolitiek en in deze motie is hiervan sprake. De prijs wordt namelijk toegekend aan een persoon op
basis van een eigenschap die niet gebaseerd is op prestatie, maar op de onvervreembare eigenschap
geslacht. Dat is een vorm van politiek waartegen wij ons keren en waardoor wij deze motie niet steu-
nen.

Verder geef ik de opsteller van deze motie wat gratis advies. De emancipatie van vrouwen is voor ons
een zeer belangrijk thema en het FvD heeft dit zeer hoog in het vaandel staan. Wij zijn een partij die
staat voor gelijke kansen voor iedereen. Als er geen sprake is van gelijke kansen, dan is het de taak
van de overheid om gelijke kansen te scheppen. De uitkomsten hiervan zullen echter niet altijd gelijk
zijn. Het instellen van een aparte prijs voor de prestaties van een vrouw is wat deze emancipatie geen
stap vooruit helpt, maar drie stappen tegenwerkt.

Het creëren van uitzonderingssituaties met aparte prijzen werkt stigmatisering in de hand. Dit geeft het
signaal af dat vrouwen een aparte groep zijn die een aparte prijs nodig hebben, omdat zij niet goed ge-
noeg zijn om de algemene prijs te halen. Daarin zijn mannen hen te slim af. Erger nog, het kan zelfs de
oorzaak zijn dat algemene prijzen op hetzelfde onderwerp vaker naar mannen gaan, omdat vrouwen
hun eigen prijzen krijgen. Als wij al het instellen van een prijs steunen, dan moet er algemene kennis
zijn van maatschappelijke prestaties ongeacht geslacht. Vrouwen moeten vertrouwen hebben in hun
eigen capaciteit en dat zijn in aanmerking komen voor deze prijs.

Het geld, de tijd en de aandacht die wordt gevraagd door deze motie kan beter aan andere zaken be-
steed worden. Als u vrouwen in de provincie wilt steunen, doe dit dan bij groepen die dit nodig heb-
ben. Geef het geld dat besteed zou worden aan blijf-van-mijn-lijfhuizen of aan een beurs voor meisjes
uit een gezin met een lager inkomen, zodat zij kunnen gaan studeren. Daarmee help je vrouwen die
een inhaalslag te maken hebben op het gebied van emancipatie.

Het FvD steunt deze motie niet en doet de oproep aan alle fracties die emancipatie hoog in het vaandel
hebben staan, net zoals het FvD, om hetzelfde te doen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Door de discussie die zojuist plaatsvond, zou-
den wij bijna vergeten dat er acht partijen zijn in deze Staten die samen deze motie indienen. Dat is
heel mooi voor vandaag en richting 8 maart. Dit is niet mijn maidenspeech en ik moet hem kort hou-
den. Toch ga ik een klein stukje van mijn doopceel lichten.

Het is bijna een decennium geleden dat ik een aantal jaren in Noorwegen mocht wonen met mijn ge-
zin. Noorwegen staat op nummer 2 van de Gender Gap Index begrijp ik volledig. Het was en is een
samenleving die volledig is ingericht op gelijkwaardige deelname van mannen en vrouwen. Een vol-
waardige deelname van mannen en vrouwen is van groot belang. Ik zeg dit vanuit volle overtuiging.
Het World Economic Forum dat de indexen uitbrengt, geeft aan dat de wereld verliest aan vaardighe-

den, ideeën en vooruitzichten als vrouwen onvoldoende geïnteresseerd zijn. Dat Nederland in 2020 op nummer 38 staat baart ons zorgen. Wij zijn elf plekken gezakt.

In Utrecht kunnen en moeten wij ons kleine steentje bijdragen aan de beweging die ervoor moet zorgen dat vrouwen actiever worden op de verschillende maatschappelijke terreinen. Daarom is de motie vreemd aan de orde van de dag die oproept tot het instellen van een jaarlijkse prijs voor een vrouw die zich zichtbaar heeft ingezet voor de maatschappij in het algemeen en vrouwenemancipatie in het bijzonder een goede zaak. Dit kan overigens ook een man zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De Scandinavische landen hebben de deelname van vrouwen in de maatschappij maximaal gefaciliteerd. Met name de opvang voor kinderen is daar totaal gefaciliteerd. De vraag aan de vertegenwoordiger van het CDA is: een belangrijk deel van de opvoeding van je kinderen laat je over aan de staat. Kinderen worden namelijk voor een belangrijk deel van de dag naar de overheid gebracht, naar scholen. Je ontnemt hen een belangrijk deel van de opvoeding door de ouders. Is dat waar het CDA voor staat?

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik nodig u van harte uit om een tijdje in Noorwegen te kijken. De opvoeding wordt niet uitbesteed. De opvang en de manier waarop de school is ingericht is zo gefaciliteerd dat het volledig voorziet in twee werkende ouders. Het is natuurlijk breder. Daar hebben ze wel een vrouwenquotum. Inmiddels hebben wij hier landelijk ook voor gestemd. Het is veel breder ingebed in de maatschappij aldaar. Daaraan kunnen wij een voorbeeld nemen.

De prijs moet bewustwording creëren. Bewustwording bij vrouwen van de mogelijkheden die er zijn en de kansen die er liggen om deel te nemen. Dat vraagt om inspirerende voorbeelden. Degene die de prijs wint, los van het geslacht, willen wij uitdagen om zich een jaar lang als ambassadeur op te stellen en haar of zijn voorbeeldfunctie actief uit te dragen. Voor de nominatie worden mannen en vrouwen uit de provincie gevraagd zich te nomineren. Daarmee komt een actief proces van bewustwording op gang. Kortom, het CDA denkt dat het instellen van deze prijs de emancipatiebeweging een extra steuntje in de rug kan geven. Gezien de plek die wij innemen op de Gender Gap Index lijkt ons dat een goede zaak.

Mevrouw VEEN (D66): Mijnheer de voorzitter! D66 is mede-indiener van deze motie vreemd aan de orde van de dag, want representatie en zichtbaarheid doen ertoe, zoals mijn collega Hayat Chidi liet zien door de tentoonstelling 100 Jaar Vrouwenkiesrecht naar ons provinciehuis te halen. Zonder rolmodellen en zonder goede voorbeelden is er geen nieuwe generatie.

"If I have seen further, it's by standing on the shoulders of giants." Dat sprak Isaac Newton ooit. Hiermee doelde hij dat zijn successen te danken zijn aan zijn voorgangers. Dat ik hier vandaag sta, heb ik te danken aan mevrouw Bakhuis-Wolters. Vrouwen die mooie dingen bereiken in onze provincie moeten zichtbaar worden gemaakt. Alleen op die manier kunnen wij iets veranderen aan de cijfers en kunnen wij jonge meisjes en vrouwen laten zien welke mogelijkheden er zijn.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het FvD is absoluut voor de emancipatie van vrouwen. Wij zijn alleen zeer tegen deze prijs. Er moet een prijs zijn voor maatschappelijke prestaties waaraan iedereen meedoet.

Dan wil ik u dezelfde vraag stellen als ik aan mevrouw Boelhouwer gesteld heb. Als u het zo belangrijk vindt, waarom doet u dat dan niet in de besturen waar u in zit? U heeft de kans om een vrouwelijk gedeputeerde neer te zetten. Dat is emancipatie.

Mevrouw VEEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Deze motie gaat over het creëren van zichtbaarheid en ik ga alleen over deze motie spreken. D66 is een partij die zich altijd inzet voor emancipatie. Alleen zo kunnen wij jonge meisjes en vrouwen laten zien welke mogelijkheden er zijn. Misschien, heel misschien zorgt deze prijs ervoor dat een jong meisje in de provincie zich een rolmodel kan aanmeten. Misschien, heel misschien zorgt deze motie ervoor dat er ergens in onze provincie een meisje is

die politiek wel interessant vindt en Hayat, Karin, Hanane, Andrea, Hiltje, Mieke, Marieke of Mirjam ziet en denkt: dat wil en kan ik ook. Ik heb mij hierbij beperkt tot de namen van de indieners van deze motie.

Mevrouw VAN GILSE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik kan dus alleen een rolmodel zijn als ik graag andere groepen, zoals mannen, ga buitensluiten van prijzen?

Mevrouw VEEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Nee, dat zeg ik niet. Ik draag een aantal rolmodellen aan die eventueel voor een jong meisje een voorbeeld kunnen zijn. Daarmee sluit ik geen andere rolmodellen uit. U hoeft zich niet op die manier bejegend te voelen.

Mevrouw LEJEUNE (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Vanmorgen was op het nieuws dat een groep Britten een open brief heeft gestuurd aan een uitgever van het Engelse woordenboek Oxford Dictionary. Zij willen dat de definitie van het woord 'vrouw' wordt aangepast. Een van de synoniemen in het woordenboek is 'bitch'. Bij het woord 'mom' noemt het woordenboek: "Een persoon met kwaliteiten die passen bij een man, zoals moed, levenskracht en taatheid." Bij moed, levenskracht en taatheid denk ik aan een vrouw.

Is het instellen van een prijs voor vrouwen wel een taak van de provincie? Waarom wordt de specifieke keuze gemaakt voor vrouwen? Wat bereiken wij met deze prijs? De PvdA is ervan overtuigd dat alle kleine beetjes helpen. Deze prijs kan een klein steentje bijdragen aan de bewustwording en ontwikkeling van vrouwen in onze provincie. Wij zijn er trots op dat een vrouw van PvdA-huize het boegbeeld mag zijn voor deze prijs.

Op 8 maart is het internationale vrouwendag en staan vrouwen centraal. Op die dag willen wij jaarlijks een vrouw uit de provincie Utrecht in het licht zetten. Een vrouw die een voorbeeld is voor andere vrouwen en een vrouw die laat zien hoe ver je kunt komen met moed, levenskracht en taatheid.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de voorzitter! Zou u de vrouw willen zijn die deze prijs krijgt?

Mevrouw LEJEUNE (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik denk dat ik het niet nodig heb om deze prijs te krijgen. Er zijn vrouwen die veel meer hebben bereikt en veel meer een voorbeeld zijn dan ik.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de voorzitter! Hoe zou u zich voelen als u deze prijs wel krijgt? Hoe voelt een vrouw zich die deze prijs uitgereikt krijgt? Ik zou mij werkelijk doodschamen. Wat maakt het uit?

Mevrouw LEJEUNE (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Als ik zo'n bijzondere vrouw was, een boegbeeld van de emancipatie en een zodanig voorbeeld dat ik andere vrouwen zou inspireren om iets op te pakken en te bereiken, dan zou ik daar ongelooflijk trots op zijn. Er zijn vrouwen die deze prijs meer verdienen dan ik.

Mevrouw RIKKOERT (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! Mannen en vrouwen zijn van gelijke waarde. Wij vinden het belangrijk dat mannen en vrouwen gelijkwaardig worden behandeld. Soms kun je deze gelijkwaardigheid alleen bereiken als je juist verschil maakt. Het afgelopen jaar mochten wij 100 jaar vrouwenkiesrecht vieren. In de Staten zijn de vrouwen goed vertegenwoordigd en in de emancipatiemonitor van het SCP zijn stapjes van verbetering te zien. Daar mogen wij blij mee zijn. Toch zien wij in de praktijk dat de inzet van vrouwen geregeld lager wordt gewaardeerd of – erger – helemaal niet gezien wordt. Het is een sympathiek voorstel om aandacht te vragen voor deze problematiek. Een prijs zou meer licht op kunnen werpen.

Meer en meer kwamen wel de vragen bij onze fractie naar boven. Is het voorstel niet teveel symbolisch van aard? Gaat deze prijs bijdragen aan een structurele oplossing om meer aandacht en waardering te krijgen voor de bijdrage van vrouwen aan de maatschappij? Bovendien kunnen wij ons voorstellen dat sommige vrouwen zichzelf positief gediscrimineerd kunnen voelen door deze prijs. Hoe be-

reiken wij middels deze prijs de vrouwen die achter de schermen heel veel invloed en impact hebben? Toch zien wij dat deze prijs een positief signaal kan afgeven en kan bijdragen aan bewustwording. Op een onderwerp als dit kan een actie met symbolische waarde positief bijdragen. Het is daarbij wel belangrijk om te monitoren en evalueren of de prijs daadwerkelijk effectief is. Wat ons betreft betekent dit dat hiervoor ruime aandacht ontstaat buiten dit provinciehuis. Kortom, de ChristenUnie zal voor deze motie vreemd aan de orde van de dag stemmen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! De wereld staat in brand, maar ik heb de indruk dat wij alleen maar met symboolpolitiek bezig zijn. Op de World Gender Gap Index staan de Islamitische landen onderaan: Jemen, Irak, Pakistan, Syrië en Marokko. Als wij de kwaliteit van leven van vrouwen willen verbeteren, dan moeten wij ons moeten inspannen om de invloed van deze landen in Nederland te beperken en de grenzen te sluiten. Daarvoor zou best een prijs uitgereikt mogen worden.

De World Gender Gap Index kent vier criteria. Het eerste is politieke betrokkenheid. Dat is in dit college niet erg gelukt. Neem een voorbeeld aan mijn fractie. Het is bij ons precies verdeeld. Het tweede criterium is gezondheid. Vrouwen worden ouder dan mannen. Waar is onze prijs? Het derde criterium is opleidingsmogelijkheid. Zowel in het mbo, hbo als in het wetenschappelijk onderwijs zijn meer meiden dan jongens. Wat is het probleem? Het vierde criterium is de economische deelname en mogelijkheden. Vrouwen in Nederland kiezen er veel vaker voor om parttime te werken dan mannen. 74% tegenover 23%. Daarom zijn wij een aantal plaatsen gezakt. Dit heeft te maken met de gezinssituatie, maar het is een vrije keuze van vrouwen. De politiek moet daarvan afblijven. Wat is het probleem?

Op 19 november is het internationale mannendag. Komt er dan een motie vreemd aan de orde van de dag om het gelijkwaardig te houden?

Vanzelfsprekend doet de PVV niet mee aan het uitreiken van prijzen op basis van sekse of seksuele geaardheid, want dit creëert het tegenovergestelde effect dan beoogd. Overigens ben ik een groot fan van vrouwen. Mijn collega Broere is een groot fan van mannen. Daarvoor hebben wij geen prijs nodig.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de voorzitter! De initiatiefnemer van de motie mevrouw Boelhouwer heeft het prima onder woorden gebracht. De PvdD heeft daar niks aan toe te voegen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Ik was in eerste instantie niet van plan om het woord te voeren, maar na de vragen van de heer Dercksen wil ik hem uitleggen dat het wel degelijk nodig is. Waarom werken vrouwen parttime? Omdat mannen dat niet voor elkaar krijgen. Dat is het eerste punt. Is er aan een man wel eens gevraagd: "Mijnheer, u komt hier solliciteren, maar wilt u onder het minimumloon werken?" Dat wordt aan vrouwen wel gevraagd. Een groepje schoonmakers in het ziekenhuis van tien mensen, dan zijn dat acht vrouwen en twee mannen. De teamleider is een man. Als een vrouw aangeeft dat zij deze functie wil bekleden kan zij vertrekken, want na haar staan er nog zes anderen op de wachtlijst. Dat is de reden waarom de SP haar handtekening onder deze motie zet.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! De SGP heeft om de volgende redenen met stijgende verbazing gekeken naar de motie: als ik mij verplaats in de ideologie of de gedachte van degenen die de motie indienen, dan verwacht je een heel inclusieve prijs. Dan komt er een verkiezing alleen voor vrouwen. Dat is totaal niet inclusief of divers. Dat is discriminatie van een doelgroep in Nederland die misschien graag meedingt naar deze prijs. Waarom? Dat is mijn vraag aan de indieners.

Vrouwen die veelal de hoeksteen zijn van de samenleving, zijn de moeders in de gezinnen. Deze moeders missen wij bij de potentiële prijswinnaars, want zij betekenen heel veel voor de samenleving en doen daarin heel veel. Die prijzen wij reeds op moederdag. In die zin is deze motie overbodig. Er is ook een vaderdag, dus dat is mooi gelijk. Zijn de moeders gegadigden voor deze verkiezing?

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de voorzitter! De heer Van den Dikkenberg spreekt over stijgende verbazing en die is er ook bij mij en mijn fractie. Ik denk ook dat bijna alle gegadigden moeders zijn. De indieners van deze motie zijn ook bijna allemaal moeders met hart en ziel.

Mevrouw VEEN (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik sta ook met stijgende verbazing te luisteren, want het gaat veel verder dan moeders.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Het klopt dat het veel verder gaat dan moeders.

In de motie staat dat u zichzelf als voorbeeld ziet voor vrouwen in deze provincie. Mijn vraag aan de indieners is: waarom zou mijn vrouw een voorbeeld aan u moeten nemen? U wil dat door de Staten laten uitspreken. Mijn vrouw is niet politiek actief. Zij werkt wel. Zij heeft een gezin. Zij is moeder en een prima vrouw. Ik kan nog een hele lofzang ophangen met positieve eigenschappen van haar.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! U begrijpt het niet helemaal. Wij zeggen niet dat uw vrouw een voorbeeld aan ons moet nemen, maar dat uw vrouw een voorbeeld kan nemen aan de prijswinnaar. Het thema van dit jaar is vrijheid. Vrijheid gaat om kiezen wie je wilt zijn of wat je wilt doen zonder beperkingen. Zover zijn wij in Nederland nog niet. Daarom is deze prijs belangrijk.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Is mevrouw Bittich bereid om de zin in de motie aan te passen, zodat daar niet staat dat deze vrouwen een voorbeeld zijn voor vrouwen in de provincie, maar een voorbeeld kunnen zijn voor vrouwen in de provincie.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Boelhouwer zal op uw vraag reageren. U doet het voorkomen alsof wij zeggen dat alle vrouwen moeten werken en zich op een bepaalde manier moeten gedragen. Dat is geen vrijheid. Wij bieden juist een keuze. Er zijn sommige vrouwen die zich hard inzetten om de verschillen die er zijn te verkleinen.

De heer VAN DEN DIKKENBERG (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik heb toegelicht waarom de SGP dit een discriminerende motie vindt. Vandaar dat de SGP deze motie niet steunt. Daarnaast worden er jaarlijks met Koningsdag maatschappelijke prijzen uitgereikt in de lintjesregen, die vrij evenredig verdeeld worden tussen mannen en vrouwen. Deze maatschappelijke prijs is er dus reeds.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik ben oud genoeg om te weten hoe het was toen het niet was zoals wij zouden willen. Ik ben een Dolle Mina geweest. Misschien Elly ook wel, want wij hebben ongeveer dezelfde leeftijd. Wij hebben gestreden voor de pil, baas in eigen buik en noem maar op. Hiermee hebben wij veel bereikt. Hoe doe je dat? Door de kansen te pakken. Ik heb gewerkt bij het ingenieursbureau DHV gewerkt. Daar waren 400 tekenaars en ik als vrouw.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik wist niet dat u een Dolle Mina bent geweest.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Ik heb toen mijn haar rood geverfd, want ik wilde geen 'dom blondje' zijn.

De heer DINKLO (FvD): Mijnheer de voorzitter! Als u Dolle Mina bent geweest, denkt u dan niet dat een prijs specifiek voor vrouwen het weer terugzet naar 1960 toen alles apart was? Het FvD heeft emancipatie hoog in het vaandel staan en dat is waar het ons om gaat. U heeft gevochten voor gelijkwaardigheid. Dan moet deze prijs ook gelijkwaardig zijn voor alle mensen. Dit is toch een stap terug?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de voorzitter! Zo zie ik dat niet. Ik heb bij DHV gewerkt tussen 400 tekenaars. Toen heb ik gevraagd om een andere kleur tekentafel, omdat ik mij wilde onderscheiden. Ik kreeg een gele tekentafel. Ik heb jarenlang bij de omroep gewerkt. Als je in die tijd met een camerateam op pad ging, dan waren dat allemaal mannen. Tegenwoordig is dat anders. Toen ik in de suppletierегeling zat van de wereldomroep kon ik een tijd lang van alles doen, omdat ik doorbetaald kreeg. Toen was ik taxichauffeur in Amsterdam tussen 40 chauffeurs. Dit waren allemaal mannen. Dit was haast mijn mooiste tijd buiten de omroep om. Inmiddels ben ik Statenlid. Ik heb mijzelf niet aangemeld om Statenlid te worden, maar ben gevraagd. Waarom? Omdat ik vijftien jaar geleden de eerste vrouw in Nederland was die een eigen politieke partij heeft opgericht. Je moet het zelf doen. Mis-

schien is het beter om het geen prijs, maar een onderscheiding te noemen. Je kunt daarmee een voorbeeld zijn voor anderen.

De VOORZITTER: Tot slot is het woord aan mevrouw Bittich in deze ronde en daarna krijgt mevrouw Boelhouwer de kans om te reageren.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Wat een commotie om een motie die enkel bedoeld is om vrouwen te eren die ongelijkheid tot een positie van gelijkheid willen verheffen. Het is vandaag 4 maart. Dit is de statenvergadering voorafgaand aan 8 maart, internationale vrouwendag. Waarom hebben wij een internationale vrouwendag en deze motie nodig in Nederland? Het thema van dit jaar is vrijheid. Vrouwen in Nederland kunnen toch vrij studeren, vrij werken en vrij stemmen? Dat is toch vrijheid? Helemaal vrij zijn wij in Nederland nog niet, waar ongelijkheid tussen de geslachten nog subtiel doorstroomt, onder andere in de ongelijke beloning voor werk, de posities die wij verkrijgen en niet krijgen en de stereotypen die ons geketend houden aan een bepaald beeld van wat een vrouw is of moet zijn. Hierbij is speciale aandacht nodig voor vrouwen van kleur die naast alle voornoemde stereotypes het stereotype van hun kleur, religie of etniciteit moeten bevechten en vaak met 1-0 achterstand beginnen.

Vrijheid is een keuze. Keuze om je te kleden zoals je wilt, vrijheid om je te ontbloten, vrijheid om je te bedekken, vrijheid om te werken zonder beperkingen, vrijheid om moeder te zijn en vrijheid om dat niet te zijn. DENK gelooft in emancipatie door representatie. Een prijs voor iemand die zich in het bijzonder heeft ingezet om voornoemde problemen te bestrijden of die bijzonder inspirerend kan zijn in het laten zien dat vrijheid voor verschillende mensen verschillende dingen kan betekenen, dan is dat ontzettend hulpvol. Wij hebben deze motie van harte mede-ingediend.

De VOORZITTER: Tot slot geef ik het woord aan mevrouw Boelhouwer.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! De laatste beantwoording van mij kan heel kort, want er zijn veel vrouwen die hier vanachter het kathedr gezegd hebben wat ik tegen de vragenstellers zou zeggen. Dat ga ik niet allemaal herhalen. Dat is een hele prettige manier van samenwerking, waardoor duidelijk is geworden dat het ons heel erg om bewustwording gaat. Er zijn een paar kleine dingen die ik nog ga benoemen. Ik begin met mevrouw Hoek. Ik denk dat u een ideale eerste genomineerde zou zijn. Ik kan niet op de keuze van jury vooruitlopen, maar zij krijgen vast het verslag van deze statenvergadering mee in hun taak. Wellicht dat dit gehoord wordt.

De VVD vraagt waarom mannen deze prijs niet kunnen winnen. Mevrouw Maasdam heeft aangegeven dat dit geen slecht idee is. Dit kan ik niet voor alle mede-indieners beslissen, maar als een persoon die zich identificeert als man of vrouw veel gedaan heeft voor de vrouwenemancipatie, dan vind ik dat prima.

Ik trek de SGP graag over de streep door het woordje 'kunnen' toe te voegen. Ik weet niet of wij een voorbeeld voor uw vrouw kunnen zijn, maar misschien vindt zij dat wel erg leuk. Wellicht volgt zij deze vergadering en is er iemand die zij een goed voorbeeld vindt. Misschien niet voor haarzelf, maar voor iemand anders.

In antwoord op het FvD en deels tegen de PVV zeg ik: ik hoor dat jullie tegen deze motie zijn om allerlei redenen. Ik ga al deze afzonderlijke aspecten niet langs, want in het debat is daarop antwoord gegeven door verschillende mensen. Ik vind het jammer dat jullie tegen deze motie zijn. Wat mij prettig stemt, is dat het FvD zegt: "Geef steun aan vrouwen die zich inzetten voor vrouwen die het nodig hebben." Tegen jullie en in de richting van de PVV zeg ik: draag die vrouwen voor. Het zou fantastisch zijn als jullie deze vrouwen nomineren voor deze prijs. Mijn oproep is: doe mee.

Mevrouw POUW (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een korte aanvulling. Ik ben bang dat de opmerking van mijn collega niet helemaal goed begrepen is. Het FvD bedoelt niet dat er vrouwen voorgedragen moeten worden die vrouwen in onfortuinlijke posities geholpen hebben, maar dat het geld dat gebruikt wordt voor deze prijs gaat naar een blijf-van-mijn-lijfhuis of een beurs voor meisjes uit

achterstandssituaties zodat zij kunnen studeren. Ik heb veel respect voor mevrouw Hoek, maar ik denk niet dat zij deze prijs nodig heeft. Mevrouw Hoek is al op een geweldige positie terecht gekomen en geëmancipeerd, net zoals de meesten van ons hier. Wij moeten juist inzetten op de vrouwen of meisjes waarbij dat niet gelukt is. Een prijs voor vrouwen die zich al in een vrij goede positie bevinden levert daaraan geen bijdrage. Ons voorstel is om het geld anders te gebruiken.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik ben blij dat het FvD steun gaat geven aan elk voorstel dat uit deze Staten in die richting zal komen. Ik raad mevrouw Pouw aan om nog een keer de bijdrage van mevrouw Veen te lezen. Het is fantastisch dat u hier als tweede woordvoerder van het FvD het beter moet gaan doen dan uw eerste woordvoerder dat deed. Daarom hebben vrouwen het podium nodig.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat wij ruim de tijd genomen hebben om deze motie vreemd aan de orde van de dag te bespreken. Wij zullen straks overgaan tot besluitvorming. Ik dring erop aan dat u allen bij de les blijft. Dit helpt om de resterende punten in een aanvaardbaar tempo af te handelen. Dan houdt u de aandacht erbij.

Motie vreemd aan de orde van de dag Boeh Biomassa, ingediend door het FvD.

De VOORZITTER: De heer Berlijn gaat de motie vreemd aan de orde van de dag boeh biomassa toelichten.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Fijn dat wij zojuist over de internationale vrouwen-dag hebben gesproken. Zoals u wellicht weet komt mijn vrouw uit Bosnië. Daar is jarenlang onder het communistische regiem internationale vrouwendag een groot feest. Dit weekend kan ik weer chocolatjes en bloemen gaan kopen. Anders was ik dat vergeten.

Over biomassa kan ik heel kort zijn. Sinds de vorige motie die opriep tot een onderzoek is er veel gebeurd en veel bekend geworden over biomassa. In Utrecht staat een biomassacentrale waar 30 tot 40 vrachtwagens per dag aan hout verstoekt wordt. Dit stoot meer CO₂ uit dan kolen en gas en draagt bij aan het verlies van biodiversiteit. Steeds meer omwonenden komen in verzet tegen de biomassacentrale. Vandaar dat hier snel mee gestopt moet worden. Daartoe doet deze motie een oproep.

Motie M16 vreemd aan de orde van de dag (FvD): boeh biomassa

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen in vergadering op woensdag 4 maart 2020;

constaterende dat:

- *het verbranden van hout(pellets) in biomassacentrales aantoonbaar schadelijk is voor de luchtkwaliteit en dus de volksgezondheid¹;*
- *energie opgewekt uit verbranding van hout(pellets) meer CO₂-uitstoot dan kolen en gas²;*
- *grootschalige houtgestookte biomassacentrales leiden tot grootschalige kap van bomen, het-geen tevens bijdraagt aan verlies van biodiversiteit;*
- *het verzet tegen biomassacentrales vanuit de bevolking toeneemt³;*

overwegende:

- *bij de energietransitie gekozen moet worden voor schone en duurzame energie waarbij de volksgezondheid niet in het gedrang komt;*
- *dat de commissie Remkes overweegt om de enorme subsidies voor biomassacentrales te heroverwegen⁴.*

dragen Gedeputeerde Staten op:

ervoor zorg te dragen dat in de uitwerking van de regionale energiestrategie (RES) geen ruimte geboden wordt aan houtgestookte biomassacentrales zolang niet bewezen is dat deze daadwerkelijk op duurzame wijze energie opwekken en geen schade aan de volksgezondheid berokkenen.

En gaat over tot de orde van de dag.

1 <https://www.ad.nl/binnenland/ggd-klimaatplannen-mogelijk-schadelijk-voor-gezondheid—a0a18202/>

2 <https://www.ad.nl/binnenland/onderzoek-biomassa-zorgt-voor-hogere-uitstoot-dan-kolen—a152bfc9/>

3 <https://www.omroepgelderland.nl/nieuws/2438999/Actiegroep-sleept-provincie-voor-rechter-vanwege-bezwaren-tegen-biomassacentrale>

4 <https://www.ad.nl/nieuws/biomassa-is-bom-onder-het-klimaara2cd6d8c/>

De VOORZITTER: De motie wordt toegevoegd aan het statensysteem en maakt deel uit van de be-
raadslaging. Het woord is aan gedeputeerde Van Essen.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! De titel van deze motie vreemd aan de
orde van de dag is goed gekozen. Niet zozeer voor wat betreft de inhoud, maar wel wat betreft de pro-
cedure. Deze motie is vrijwel identiek aan de motie M107 die in november 2019 in deze Staten aan de
orde is geweest en toen geen meerderheid heeft gehaald. Deze motie komt opnieuw terug in deze ver-
gadering als motie vreemd aan de orde van de dag. In het debat in november is door u een andere mo-
tie ingediend die destijds is aangenomen. Deze motie vroeg aan het college om in het eerste kwartaal
van 2020 een onderzoek uit te zetten naar biomassa en daarmee voortvarend aan de slag te gaan. In
december heb ik u geïnformeerd over de opzet van het onderzoek. Dat onderzoek is inmiddels uitgezet
en loopt. Het streven is dat het onderzoek voor het zomerreces is afgerond. Het indienen van deze hui-
dige motie is een herhaling van zetten. Ik weet niet of het qua vergaderorde de meest handige weg is.

Deze motie refereert aan de Regionale Energiestrategieën. Wij zitten in de conceptfase en dit staat
voor 27 mei aanstaande geagendeerd om ter besluitvorming aan u voor te leggen. Dat bestaat uit twee
delen. Ten eerste elektriciteit. Dat gaat over zon en wind op land. Biomassa speelt daarin geen rol en
zal geen deel uitmaken van het bod. Het tweede deel gaat over warmte. In de concept-RES zullen
daarvoor de bronnen in beeld worden gebracht. Er zal geen keuze worden gemaakt waar wel of geen
ruimte wordt gegeven aan biomassa. Inhoudelijk zie ik hierdoor geen aanwijzing om deze motie posi-
tief te adviseren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Het staat mij bij dat wij in de vergadering in no-
vember discussie hadden over het onderzoek. Ik heb toen via de griffie een onderzoek gedeeld dat het
Rijk heeft uitgevoerd. Ik dacht dat dit genoeg aanleiding zou zijn om dit onderzoek te schrappen, want
wat moet er nog onderzocht worden? Niemand in het land wil nog biomassa. In 2012 ben ik hierover
begonnen en niemand wil nog biomassa. Het is buitengewoon schadelijk voor de volksgezondheid.
Wat moet er nog gebeuren om dit college ervan te overtuigen om daarmee op te houden? De onder-
zoeken van het Rijk heb ik met u gedeeld. Het is smerige troep. Wat moet u nog onderzoeken?

De VOORZITTER: Het gaat over de motie. Ik begrijp dat u die gaat steunen. De heer Van Essen mag
de heer Dercksen beantwoorden. Daarna krijgt iedereen de gelegenheid om hierover iets te zeggen.
Tot slot krijgt de heer Berlijn het woord voor een laatste reactie.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het onderzoek van het Rijk, uitgevoerd
door de SER en het PBL, loopt nog. Dat is in de commissie aan de orde geweest. De uitkomsten van
dat onderzoek zullen betrokken worden bij het onderzoek dat in opdracht van de provincie Utrecht
loopt. Het onderzoek van het Rijk is nog niet beschikbaar.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Ulzen u krijgt nog de gelegenheid voor uw inbreng. U wilt iets aan
de gedeputeerde vragen. Gaat uw gang.

Mevrouw VAN ULZEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde heeft gezegd dat biomassa
geen onderdeel uitmaakt van het bod van de RES. Dit is van de week in Amersfoort ter sprake geko-
men. Wellicht dat ik het daar verkeerd begrepen heb. Vandaar dat ik een controlevraag stel. Gaat dit
over het bod tot 2025 of wordt biomassa in geen enkel bod meegerekend?

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Het bod voor de elektriciteit gaat over de bijdrage van de regio's aan de 35 TWh grootschalige opwekking door zon en wind op land en op daken. Biomassa maakt daarvan geen deel uit.

De VOORZITTER: Ik kijk de fracties rond of er behoefte is om iets te zeggen over de motie vreemd aan de orde van de dag.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik ben aan het scrollen in de fractievoorzitters-app, want het onderzoek dat het Rijk heeft laten uitvoeren heb ik daar gedeeld. Ik zal het onderzoek nog een keer rondsturen. Ik weet niet wat wij nog voor de zoveelste keer moeten onderzoeken.

De VOORZITTER: De andere partijen hebben geen behoefte om te reageren. Mijnheer Berlijn, u heeft als laatste het woord.

De heer BERLIJN (FvD): Mijnheer de voorzitter! Ik hoor in het antwoord van de gedeputeerde veel 'wij streven naar' en 'waarschijnlijk'. Ik sluit mij van harte aan bij de woorden van de heer Dercksen. De onderzoeken liggen er. Mensen willen geen biomassacentrales. Er gaan 30 tot 40 vrachtwagens per dag naar de biomassacentrale. Er komen een paar honderd biomassacentrales. Of dit voor elektriciteit of warmteopwekking is weet ik niet, maar deze centrales moeten er niet komen, niemand wil ze. Laten wij belastinggeld sparen en de onderzoeken niet meer afwachten.

De VOORZITTER: Daarmee zijn de beraadslagingen over deze motie vreemd aan de orde van de dag afgerond en gaan wij straks over de motie stemmen.

Vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: Aan de orde is het vragenhalfuurtje. Ik begin met de vragen gesteld zullen worden door de PvdA.

Mevrouw DE BOER (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De vragen zijn schriftelijk gedeeld. Als ik deze samenvat, dan blijkt naar aanleiding van een publicatie in de media en na onderzoek van de Volkskrant en de Wageningen Universiteit dat het EU vergroeningsbeleid is mislukt. Mijn overkoepelende vraag is: komen de subsidies voor natuurbehoud goed terecht en leveren zij op waarvoor zij bedoeld zijn?

Mevrouw BRUINS SLOT (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Hartelijk dank voor het stellen van deze vragen. Het artikel in de Volkskrant gaat met name in op het vergroeningsbeleid dat vanuit het Rijk is ingezet. Dit heeft niet direct betrekking op het provinciale beleid. Het vergroeningsbeleid waarover wordt gesproken in het artikel is dat agrariërs van het Rijk een directe inkomenssteun van gemiddeld € 260 per hectare per jaar ontvangen. In het kader van de vergroening kunnen zij daarnaast een toeslag krijgen van € 115 per hectare per jaar indien zij aan een aantal voorwaarden voldoen. De provincie heeft geen invloed op de subsidie die zij krijgen. In het kader van de Europese subsidie zijn dat deelsubsidies in het kader van het Plattelandontwikkelingsprogramma (POP3). Dat ziet onder andere toe op agrarisch natuurbeheer.

In de afgelopen jaren is € 30.000.000 beschikbaar geweest voor agrarisch natuurbeheer in de provincie voor zes jaar. Dat bestaat deels uit EU-middelen en deels uit cofinanciering. Die subsidies worden verstrekt aan zeven agrarische collectieven, niet aan individuele agrariërs. Die collectieven zijn gecertificeerd voor agrarisch natuurbeheer en er zitten resultaatverplichtingen in dat beheer. De agrarische collectieven zijn verplicht om die resultaten bij te houden en die certificering te hebben. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de NVWA controleren dit.

Op de vraag hoe de provincie zicht houdt over hoe het gaat met de biodiversiteit, is het antwoord dat wij jaarlijks een tiende van ons grondareaal onderzoeken. Op die manier hebben wij na verloop van

tien jaar een beeld van hoe de biodiversiteit in de provincie eruit ziet. Driejaarlijks leveren wij u daarover een rapportage aan.

Uw laatste vraag ging over het gemeenschappelijk landbouwbeleid: hoe wij daarop invloed uitoefenen en wat de inzet van de provincie daarop is. Dat wordt opnieuw geformuleerd. De input die wij leveren is aan de hand van de Landbouwvisie en het coalitieakkoord dat ziet op de transitie naar de duurzame landbouw, het verbeteren van de biodiversiteit, klimaatadaptatie en onze ambitie om de bodemdaling te remmen.

De VOORZITTER: Is dat voldoende mevrouw De Boer? De tweede set vragen komt van de heer Weijers.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! U kent het FvD als een partij die graag wil dat wij een goed geïnformeerd bestuur, college en vakministers hebben. Daarover gaat onze vraag. Het zou zonde zijn dat het college belandt in een situatie van stagnerend inzicht. Deze vragen gaan over het in gesprek gaan over kernenergie.

Er zijn steeds meer mensen die kernenergie als enige serieuze optie zien om aan de klimaatdoelen te kunnen geraken. Anders halen wij dat helemaal niet. Of het klimaatakkoord zin of onzin is, dat is een ander verhaal. Zonder kernenergie gaat het echter zeker niet lukken. Ik noem nadrukkelijk minister Plasterk. Een man die een echt vak heeft geleerd en dat breed uitmeet. Hij neemt een vrij scherp en duidelijk standpunt in. Ook zijn er steeds meer mensen die zich gaan realiseren dat de windmolens en zonneweides waar dit college voor kiest voor een industrie landschap gaan zorgen in een Utrechts landschap dat daarmee definitief wordt aangetast. Ik was van de week in Soest en hoorde dat er veertien windmolens met een nokhoogte van 120 meter op de Utrechtse Heuvelrug worden geplaatst. De heer Dercksen heeft hier vaak het beeld opgelepeld van een Duits landschap en dat gaat dan gebeuren.

Er zijn de laatste maanden enkele moties ingediend waarin dit college werd opgeroepen de mogelijkheden van kernenergie te onderzoeken, maar deze zijn verworpen. Daardoor maakt kernenergie op geen enkele manier deel uit van een mogelijke toekomstige energievoorziening of de discussie daarover. Onze vragen gaan over een interview uit het Financieel Dagblad met de hoofddirecteur van het gerenommeerde instituut het KNMI. Hij beweert dat kernenergie veel te snel is afgeschreven en dat de kerncentrale bij Borssele open moet blijven om de klimaatdoelen te halen. Onze vraag is aan de verantwoordelijk gedeputeerde:

Is het college bereid is om in gesprek te gaan met de heer Van der Steenhoven van het KNMI om te horen hoe het KNMI tegen de inzet van kernenergie aankijkt?

Is het college bereid en om te horen van een gerenommeerd instituut wat kernenergie voor de provincie Utrecht kan betekenen om de klimaatdoelen te halen?

Kan het college hierover terugrapporteren aan de Staten wat de uitkomsten van dit gesprek zijn geweest?

Dan heb ik nog een verzoek. Als de gedeputeerde dan rondloopt in de gangen van het KNMI, dan kan hij wellicht even kijken of links of rechts ergens de verdwenen hittegolven liggen die wij al zo lang missen. Kortom, de vraag is: is het denkbaar dat bij het KNMI daar eens het licht wordt opgestoken.

De VOORZITTER: Bij het vragenhalfuurtje is het niet gebruikelijk om te interrumpen, mijnheer Boswijk. De vraag is voorbehouden aan het FvD en ik geef de gedeputeerde de gelegenheid om te antwoorden. Mocht u daarna nog iets willen zeggen, dan sta ik dat toe.

De heer VAN ESSEN (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dank voor het stellen van deze vraag. Het is goed dat het FvD het KNMI zo serieus neemt. Dat is terecht, want zoals het FvD terecht vermeldt is het KNMI een gerenommeerd instituut met grote expertise op het gebied van meteorologie en klimaat. Laten wij daar zuinig op zijn. Kennisinstituten zoals het KNMI zijn cruciaal voor ons om tot goede keuzes te komen.

Ik ben het eens met collega-natuurkundige de heer Van der Steenhoven. Dat is toevallig ook mijn eigen achtergrond. Hij zegt dat wij de klimaatverandering die door de mens is veroorzaakt moeten beperken. Dit is zeer urgent en vraagt daadkracht.

De vragen van het FvD gaan met name over kernenergie. Daarover ga ik een drietal opmerkingen maken. Het Rijk heeft daarvoor een loket. Als partijen een vergunningaanvraag willen indienen, dan kan dat. Door de enorm hoge kosten van kernenergie lijkt hiervoor alsnog geen interesse te zijn. Op korte termijn zal kernenergie waarschijnlijk niet kunnen bijdragen aan extra CO₂-reductie. De provincie gaat niet over kernenergie. De afweging op dat vlak ligt bij het Rijk.

U stelt een vraag over het in gesprek gaan met de heer Van der Steenhoven, de directeur van het KNMI. Ik kan wel met hem in gesprek gaan over kernenergie, maar ik vraag mij af of dat zin heeft. Niet alleen gaat de provincie niet over kernenergie, maar zoals hij in het interview aangeeft gaat de heer Van der Steenhoven hier ook niet over. Het KNMI is een meteorologisch instituut en zijn expertise ligt niet specifiek op het gebied van de energietransitie. Toch ben ik u wel graag ter wille, want ik zie de meerwaarde om de heer Van der Steenhoven uit te nodigen. Hierbij denk ik eerder aan de vorm van een lezing waarvoor de Staten en andere geïnteresseerden zoals raadsleden uitgenodigd worden. Wij kunnen dan met de heer Van der Steenhoven van gedachten wisselen over klimaatverandering. Daarin is het KNMI bijzonder deskundig. Daarnaast kunnen wij van gedachten wisselen over de energietransitie en de eventuele rol van kernenergie daarin. Ik doe het voorstel dat het college in samenwerking met de griffie gaat kijken of wij deze bijeenkomst kunnen organiseren. Ik zie de heer Weijers knikken. Dat zie ik als een aanmoediging dat het college dit samen met de griffie oppakt.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Dat lijkt mij een redelijk voorstel. Als hij tijd over heeft, dan mag Ronald Plasterk daarbij aanwezig zijn. Dan krijgen wij een prachtige lezing.

De VOORZITTER: Ik hoor een enorme herwaardering voor de heer Plasterk. Ik begrijp dat het punt van de heer Boswijk ook gemaakt is. Daarmee rond ik het vragenhalfuurtje af.

Stemverklaring.

De VOORZITTER: Wij zijn aangekomen bij de stemverklaringen en de stemming. Ik stel voor om de vergadering tot 15.50 uur te schorsen, zodat u zich kunt opmaken voor de stemverklaring en de stemming.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mag de schorsing langer dan vijf minuten duren? Bijvoorbeeld tien minuten?

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering. Om 15.55 uur heropen in de vergadering.

Schorsing van 15.48 uur tot 16.03 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik ga de fracties naar grootte langslopen.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Vrieling zal een stemverklaring afleggen.

Mevrouw VRIELINK (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks heeft een stemverklaring bij het amendement A13. Allereerst is GroenLinks tegen onderbetaling. Aangezien de Fair Practice Code nog in ontwikkeling is, stemmen wij tegen dit amendement. GroenLinks vindt de motie M16 overbodig.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Een stemverklaring over het festivalbeleid zal gegeven worden door de heer Kocken en een stemverklaring bij de motie vreemd aan de orde van de dag zal gegeven worden door de heer De Brey.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ten aanzien van het amendement A13 zal de VVD tegen stemmen, niet omdat wij de doelstelling niet steunen, maar omdat bij het festivalbeleid de artistieke kwaliteit voorop moet blijven staan. Ten aanzien van de motie M15 en hoe het debat verliep op dat punt, hebben wij behoefte aan de transparante totstandkoming van de adviescommissie de volgende keer. Op dat punt zullen wij de motie steunen.

De heer DE BREY (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD is verheugd met de reactie van mevrouw Boelhouwer dat de prijs wellicht open zal staan voor mensen en organisaties en niet alleen voor vrouwen.

De heer WEIJERS (FvD): Mijnheer de voorzitter! Het FvD heeft geen stemverklaringen.

De heer BOSWIJK (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een stemverklaring bij de motie M16 over biomassa. Wij hebben dezelfde zorg over biomassa als het FvD heeft geuit. Daarvoor hebben wij in november een motie ingediend die is aangenomen. Daarmee hebben wij de gedeputeerde een opdracht gegeven. Aangezien wij momenteel niet de noodzaak zien en wij de gedeputeerde serieus nemen, gaan wij dit onderzoek afwachten en zullen wij deze motie niet steunen.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een soortgelijke stemverklaring bij de motie M16. D66 is niet gelukkig met vervuilende biomassa, maar laten wij eerst het onderzoek afwachten, de feiten op tafel leggen en dan besluiten. Wij stemmen tegen deze motie.

Mevrouw LEJEUNE (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De PvdA heeft een stemverklaring bij het amendement A12. Wij zijn het eens met de inhoud van hetgeen daar gesteld wordt, maar vinden dit overbodig. Aangezien dit echter geen kwaad kan, stemmen wij wel voor het amendement. Wij vinden het een goede zaak dat de SP de Fair Practice Code onder de aandacht brengt. Uiteraard vindt de PvdA dat niemand onderbetaald mag worden en iedereen eerlijk behandeld moet worden. Wij denken echter dat het amendement A13 niet de juiste weg is om dat te bereiken. Daarom zullen wij tegen dit amendement stemmen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Ten eerste zal onze stemming voor het statenvoorstel 17 afhangen van hoe er op de amendementen wordt gestemd. Dan heb ik een stemverklaring bij de motie M16. Dit is bijna dezelfde motie als de motie M107 uit november 2019. Toen hebben wij deze motie gesteund. Dat zullen wij vandaag weer doen. Wij zijn wel verbaasd dat er een motie met dezelfde strekking ligt.

Mevrouw BITTICH (DENK): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een stemverklaring bij het amendement A13. DENK gaat dit amendement steunen. Eerlijk betalen voor werk wat je doet hoeft niet in de weg te staan van de artistieke waarde van de festivals. Wij zeggen alleen dat bij festivals eerlijk betaald moet worden.

De VOORZITTER: Als dit de stemverklaringen waren, dan gaan wij over tot de stemming.

Stemming.

De VOORZITTER: De stemming vangt aan bij agendapunt 16, statenvoorstel nota financieringsbeleid provincie Utrecht. Wij beginnen met het meest verstrekkende amendement A11 over de revolverende fondsen.

Provinciale Staten verwerpen het amendement A11. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de PVV, SGP en DENK.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A10.

De heer VAN SCHIE (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een punt van orde. Vanwege de betrokkenheid van de fractievoorzitter van de VVD bij het statenvoorstel over het festivalbeleid zal hij de zaal verlaten, net bij de beraadslagingen hierover het geval is geweest.

De VOORZITTER: Wij moeten nog een besluit nemen over het besluit. De heer Van Schie heeft de zaal al verlaten.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde statenvoorstel nota financieringsbeleid provincie Utrecht, PS2020FAC04.

Provinciale Staten aanvaarden het amendement A12. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van de PVV en SGP.

Provinciale Staten verwerpen het amendement A13. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de PVV, PvdD, SP, 50Plus en DENK.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde statenvoorstel festivalbeleid 2021-2024, PS2020FAC04, met de aantekening dat de fracties van de PVV, SP en SGP geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten aanvaarden de motie M15. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het FvD, CDA, PVV en SGP.

De VOORZITTER: De heer Van Schie mag weer terugkomen in de zaal.

Provinciale Staten aanvaarden de motie vreemd aan de orde van de dag M14. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het FvD, PVV en SGP.

Provinciale Staten verwerpen de motie vreemd aan de orde van de dag M16. Voor de motie hebben gestemd de fracties van het FvD, PVV, PvdD, SP, SGP, 50Plus en DENK.

Sluiting.

De VOORZITTER: Dank voor uw inbreng tijdens deze statenvergadering. Ik nodig u uit om nog wat te drinken in Bobs Bar. Voor straks: wel thuis. Ik sluit de vergadering.

Einde van de vergadering om 16.15 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 8 april 2020.

De voorzitter,

De griffier,